

**UCHWAŁA NR.....
RADY MIEJSKIEJ DOBRZYŃ NAD WISŁĄ**

z dnia2025 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą do 2030 roku”

Na podstawie art. 10e, art. 10f ust. 4 i art. 18 ust.2 pkt.6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) oraz w związku z art. 3 pkt.3 i art. 9 pkt.5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą do roku 2030”, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**BURMISTRZ
Miasta i Gminy**

Piotr Wiśniewski

UZASADNIENIE

Strategia rozwoju od 1 stycznia 2026 roku będzie dokumentem o charakterze obowiązkowym i będzie wyznaczać ramy do opracowania innych dokumentów, w tym dokumentów planistycznych w gminie (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Stąd potrzeba posiadania dokumentu aktualnego, opracowanego zgodnie z obowiązującymi zapisami prawa. „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą do roku 2030” jest także istotnym dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju gminy Dobrzyń nad Wisłą, które realizowane będą za pomocą 3 celów strategicznych i 12 celów operacyjnych. Strategia definiuje również atuty i wyzwania wynikające z uwarunkowań rozwoju. Jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania i stanowi podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju gminy. Dokument ów pozwala określić najbardziej efektywne działania gwarantujące skuteczny rozwój całego obszaru, co bezpośrednio wpływa na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości oraz powstanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia wpływa również na budowę wizerunku gminy.

Przygotowaniem projektu Strategii zajął się Zespół do spraw opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy do 2030 roku, który spotykał się na warsztatach tematycznych. Przygotowany przez ww. Zespół projekt Strategii został poddany konsultacjom i opiniom z właściwymi organami.

Strategia będzie poddawana monitoringowi i ocenie stopnia jej realizacji, a wnioski z monitoringu jej realizacji będą stanowiły część Raportu o stanie rozwoju gminy. Umożliwi to sprawowanie bieżącej kontroli nad stopniem realizacji zaplanowanych celów i ewentualną korektę procesu ich realizacji.

Mając powyższe na względzie, podjęcie przedmiotowej uchwały jest celowe i uzasadnione.

BURMISTRZ
Miasta i Gminy

Piotr Wiśniewski

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY DOBRZYŃ NAD WISŁĄ DO ROKU 2030

2025 R.

Spis treści

Wstęp	2
Podstawowe informacje o Gminie.....	2
Wnioski z Diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzenno-klimatycznej Gminy - analiza SWOT	4
Misja i wizja rozwoju Gminy	8
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatycznym oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia, a także rezultaty planowanych działań	11
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	32
Obszary strategicznej interwencji.....	39
Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy	40
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa	44
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	45
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	62
System wdrażania Strategii	60
System monitorowania i ewaluacji Strategii.....	62
Ramy finansowe i źródła finansowania	65
Spójność Strategii rozwoju Gminy z dokumentami poziomu ponadlokalnego	66

Spis tabel i rysunków:

Tabela 1. Cel strategiczny I. Gmina spójna terytorialnie.
Tabela 2. Cel strategiczny II. Gmina wspólnie i aktywnie zarządzana.
Tabela 3. Cel strategiczny III. Gmina budująca markę "Dobrzyń nad Wisłą".
Tabela 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy - opis.
Tabela 5. Mierniki służące monitorowaniu realizacji Strategii.
Tabela 6. Spójność ustaleń Strategii z dokumentami poziomu ponadlokalnego.

Rysunek 1. Położenie administracyjne Gminy.
Rysunek 2. SWOT - mocne strony.
Rysunek 3. SWOT - słabe strony.
Rysunek 4. SWOT - szanse.
Rysunek 5. SWOT - zagrożenia.
Rysunek 6. Wyzwania rozwojowe.
Rysunek 7. Schemat celów strategicznych i operacyjnych rozwoju Gminy.
Rysunek 8. Schemat organizacyjny systemu wdrażania Strategii.

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy jest podstawowym i najważniejszym dokumentem wielowymiarowego planowania perspektywicznego, określającym misję, wizję, cele oraz kierunki rozwoju gminy. Została opracowana jako odpowiedź na zachodzące w Gminie, jak i jej bliższym i dalszym otoczeniu zmiany, wynikające z uwarunkowań społecznych, gospodarczych i politycznych. Jej zapisy są spójne z najważniejszymi dokumentami strategicznymi poziomu krajowego: Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego (KSRR) oraz poziomu regionalnego: Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia przyspieszenia 2030+, Programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza.

Strukturę Strategii tworzą trzy cele strategiczne zdefiniowane jako podstawowe obszary rozwoju, w ramach których określone zostały bardziej szczegółowe cele operacyjne, którym z kolei przyporządkowano kierunki rozwoju stanowiące zbiór działań. Struktura ta służy osiągnięciu celu głównego i zdefiniowanej wizji rozwoju Gminy.

Strategia została opracowana przez Zespół ds. opracowania Strategii, którego członkowie na spotkaniach warsztatowych analizowali najważniejsze potrzeby i możliwości dotyczące rozwoju Gminy. Przygotowany projekt został poddany konsultacjom społecznym, z których uwagi wprowadzono do ostatecznego dokumentu Strategii.

Projekt Strategii został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym: ustawą o samorządzie gminnym, ustawą o prowadzeniu polityki rozwoju. Zawiera niezbędne elementy, a także uzyskał odpowiednie opinie i uzgodnienia wynikające z obowiązujących przepisów.

Podstawowe informacje o Gminie

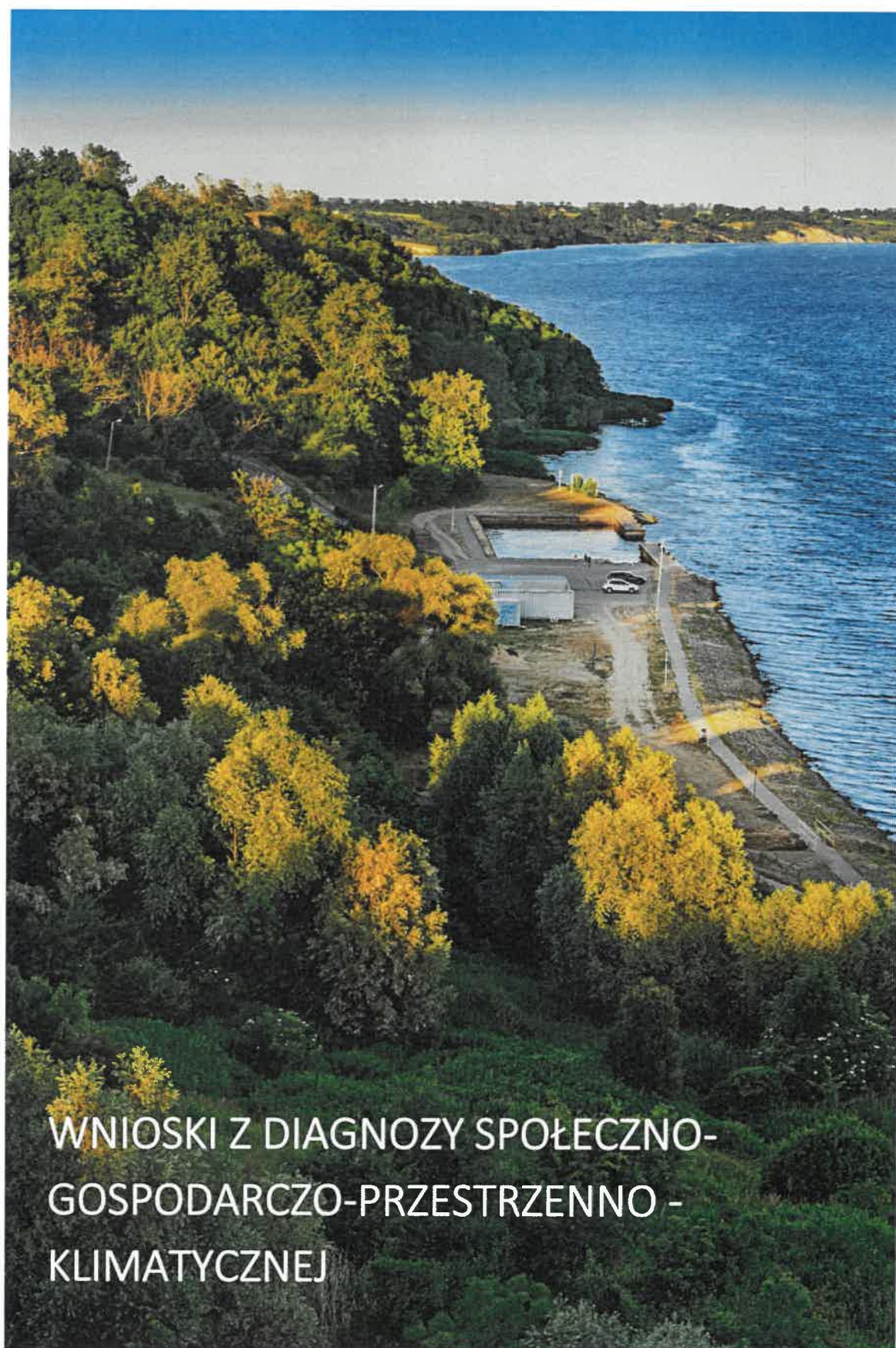
Gmina Dobrzyń nad Wisłą to gmina miejsko-wiejska położona w południowo - wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Gmina sąsiaduje z miastem Włocławek, gminami Wielgie i Tłuchowo z powiatu lipnowskiego, z gminami Włocławek i Fabianki z powiatu włocławskiego oraz gminą Brudzeń Duży z powiatu płockiego, w województwie mazowieckim. Gmina obejmując powierzchnię 11 609 ha zajmuje 140. pozycję pośród gmin województwa kujawsko-pomorskiego oraz 32. pozycję pośród gmin miejsko-wiejskich regionu. Posiadając 7 155 mieszkańców zajmuje 71. pozycję wśród gmin województwa kujawsko-pomorskiego i 30. pośród gmin miejsko-wiejskich regionu.

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Rysunek 1. Położenie administracyjne Gminy.

Źródło: Analizy własne.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-
GOSPODARCZO-PRZESTRZENNO -
KLIMATYCZNEJ

f

Wnioski z Diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzenno - klimatycznej Gminy - analiza SWOT oraz wyzwania rozwoju

SWOT

Metoda diagnostyczna pomagająca uporządkować i sklasyfikować informacje, ułatwiają ocenę zasobów i otoczenia Gminy, a także identyfikację problemów i ustalenie priorytetów rozwoju.

W oparciu o ustalenia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatycznej Gminy, w tym opinii mieszkańców Gminy, a także wyniki warsztatów strategicznych przeprowadzonych z powołanym Zespołem do spraw opracowania Strategii Rozwoju Gminy przeprowadzono analizę strategiczną przy użyciu metody SWOT. Jest to powszechnie stosowana metoda diagnostyczna polegająca na podziale czynników wpływających na funkcjonowanie Gminy na cztery grupy: mocne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threat):

S

MOCNE STRONY

- ✓ stosunkowo dobry stan środowiska
- ✓ korzystne uwarunkowania rozwoju działalności gospodarczej, w tym: turystycznej - wysokie walory krajobrazowe, położenie nad Zbiornikiem Włocławskim, dwa jeziora, przepływające rzeki, interesująca historia miasta; rolniczej – korzystne uwarunkowania przyrodnicze (wysoki udział gleb klas bonitacyjnych I-III, wysoka kultura rolna)
- ✓ uwarunkowania przyrodnicze i gospodarcze stanowiące podstawę do budowania marki Gminy: Winnica Tulibowo zdobywająca nagrody krajowe w zakresie produkcji wina; gospodarstwa sadownicze (szczególnie czereśniowe, borówkowe); Zbiornik Włocławski w zakresie sportu i rekreacji, w tym sportu zawodowego; zróżnicowane pod względem wysokości tereny w zakresie sportu rowerowego
- ✓ istniejąca infrastruktura sportowo - rekreacyjna: hala sportowa, przystań żeglarska/marina, stadion, boiska, place zabaw, altany
- ✓ istniejąca infrastruktura kulturowo-rozrywkowa: DDK „Żak”, świetlice wiejskie
- ✓ istniejąca infrastruktura techniczna w zakresie sieci i urządzeń systemu wodociągowego
- ✓ planowana droga krajowa S10
- ✓ aktywnie działające stowarzyszenia i organizacje społeczne
- ✓ czytelna hierarchia systemu osadniczego
- ✓ małomiasteczkowość miasta Dobrzyń nad Wisłą umożliwiającą stworzenie bardzo dobrych warunków zamieszkania w zgodzie z ideą „slow life”

Rysunek 2. SWOT - mocne strony.

Źródło: Analizy własne.

SŁABE STRONY

- ✓ niekorzystne zmiany demograficzne: wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału ludności wieku przedprodukcyjnym; malejąca liczba ludności
- ✓ liczne ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzeni Gminy: występowanie terenów zagrożenia osuwania się mas ziemnych, przebiegi sieci infrastruktury technicznej, lokalizacja elektrowni wiatrowych
- ✓ niewykorzystany potencjał rozwoju turystyki – korzystne uwarunkowania przyrodnicze
- ✓ napór inwestycyjny w zakresie lokalizacji elektrowni słonecznych (farm fotowoltaicznych)
- ✓ braki w zakresie infrastruktury społecznej: niezadawalający stan obiektów szkolnych i przedszkolnych
- ✓ potrzeba ciągłych inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej: rozbudowa i modernizacji istniejącej sieci i urządzeń systemu wodociągowego oraz budowa nowych systemów, szczególnie w zakresie systemu kanalizacyjnego
- ✓ braki w zakresie infrastruktury transportowej i funkcjonującego na jej podstawie transportu publicznego: znaczący udział dróg gminnych o nawierzchni gruntowej utwardzonej, niezadawalający stan przystanków autobusowych, niewystarczająca liczba połączeń autobusowych
- ✓ braki w zakresie zasobu mieszkaniowego i jego stanu: niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, niewystarczające wyposażenie mieszkań w łazienkę, CO
- ✓ planowany przebieg drogi krajowej S10 i linii kolejowych najwyższych prędkości fragmentaryzujący Gminę: dzielący użytki rolne utrudniając prowadzenie działalności rolniczej; utrudniający obsługę mieszkańców części Gminy przez główny ośrodek obsługi – miasto Dobrzyń nad Wisłą
- ✓ braki w zakresie infrastruktury łączności, problemy z zasięgiem telefonii komórkowej i dostępem do szerokopasmowego internetu w części obszaru Gminy
- ✓ niska aktywność społeczna mieszkańców
- ✓ niska aktywność zawodowa mieszkańców
- ✓ brak wystarczającej liczby zorganizowanych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych

Rysunek 3. SWOT - słabe strony.

Źródło: Analizy własne.

SZANSE

- ✓ możliwości pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych - krajowych i UE
- ✓ nowy okres programowania odpowiadający na aktualne potrzeby
- ✓ możliwość i coraz większa powszechność współpracy, zawiązywania partnerstw na rzecz rozwoju ponadlokalnego
- ✓ możliwość i coraz większa powszechność oddolnych inicjatyw społecznych
- ✓ wzrastający poziom świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców
- ✓ wzrastający poziom świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców
- ✓ powolne odradzanie się szkolnictwa zawodowego
- ✓ rozwój nowych technologii, w tym umożliwiających pracę zdalną, zaangażowanie sztucznej inteligencji
- ✓ realizacja drogi ekspresowej S10 jako m.in. bodźca do rozwoju nowych terenów inwestycyjnych
- ✓ położenie w bliskiej odległości od miast stanowiących miejsce obsługi ludności na poziomie subregionalnym, rynki pracy i rynki zbytu, w tym produktów rolnych (Włocławek, Płock)
- ✓ moda i świadomość mieszkańców w zakresie potrzeb prowadzenia zdrowego trybu życia, rekreacji i kontaktu z naturalnym środowiskiem przyrodniczym
- ✓ możliwość pozyskania środków na budownictwo wielorodzinne

Rysunek 4. SWOT - szanse.

Źródło: Analizy własne.

ZAGROŻENIA

- ✓ nowy okres programowania opóźniający moment otrzymania środków finansowych
- ✓ niekorzystne zmiany demograficzne – spadek liczby ludności głównie w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost udziału ludności starszej
- ✓ migracja zarobkowa ludności do większych ośrodków miejskich o lepszym potencjale usługowym, dostępie i bardziej atrakcyjnym rynku pracy
- ✓ niewystarczające zaangażowanie biznesu/przedsiębiorczości w rozwój Gminy
- ✓ konkurencja innych gmin przy pozyskiwaniu inwestorów
- ✓ światowy kryzys gospodarczy skutkujący m.in. wysoką inflacją
- ✓ niepokoje społeczne i polityczne w Europie i na świecie – wojna w Ukrainie
- ✓ coraz częściej obserwowalne i na coraz szerszą skalę niekorzystne skutki zmian klimatycznych, w tym występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych
- ✓ niekorzystna sytuacja finansowa Gminy spowodowana polityką państwa (coraz więcej obowiązków przy coraz mniejszym dofinansowaniu na zadania własne gmin)

Rysunek 5. SWOT - zagrożenia.

Źródło: Analizy własne.

Na podstawie analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń definiuje się następujące wyzwania rozwojowe dla Gminy na najbliższe lata:

WYZWANIA ROZWOJOWE

Dostosowanie do zmian klimatycznych i demograficznych oraz im zapobieganie
Wykorzystanie lokalnych potencjałów
Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska, w tym przestrzenią
Aktywizacja lokalnej społeczności
Poprawa infrastruktury społecznej i technicznej
Wpisanie planowanych inwestycji krajowych w rozwój przestrzenny Gminy

Rysunek 6. Wyzwania rozwojowe.

Źródło: Analizy własne.

MISJA I WIZJA ROZWOJU

Misja i wizja rozwoju Gminy

MISJA

Idea, która przyświeca realizacji strategii/rozwojowi Gminy

WIZJA

Określa stan rzeczywistości w określonej perspektywie czasowej do jakiego zmierza samorząd lokalny. Jest ona wynikiem analizy bieżącej sytuacji, posiadanego potencjału, ambicji i potrzeb mieszkańców, uwarunkowań zewnętrznych oraz definiowanych na ich podstawie możliwości rozwoju

W 2030 roku w Gminie **żyje się dobrze nad Wisłą**. Przestrzeń Gminy jest **racjonalnie zagospodarowywana**, a wszystkie społeczno-gospodarcze funkcjonalności Gminy harmonijnie współistnieją ze sobą oraz z obszarami o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych.

Miasto Dobrzyń nad Wisłą jest **miastem kompaktowym i pełnym zieleni** gwarantującym mieszkańcom Gminy dostępność do **usług społecznych świadczonych na najwyższym poziomie**. Pozostałe miejscowości w Gminie, w tym zespół wsi Grochowski-Szpiegowo oraz Chalin wspomagają miasto w zapewnianiu wciąż zmieniających się potrzeb warunkujących **atrakcyjność zamieszkania, odpoczynku i pracy**.

Prowadzona polityka mieszkaniowa oraz powstające przestrzenie publiczne i usługi przyciągają ludzi młodych, w tym specjalistów pracujących na odległość. **Młodzi ludzie odkrywają i sami tworzą**

przestrzenie dla własnej aktywności. Jednocześnie Gmina zaspakaja potrzeby starszego pokolenia, **seniorzy cieszą się wysoką dostępnością dedykowanych im usług i przestrzeni.** Lokalna społeczność chce mieszkać w Gminie i decydować o jej rozwoju.

Rozbudowana sieć infrastruktury technicznej zapewnia **bezwaryjne dostarczanie mediów,** a zbudowana z kompatybilnego systemu dróg, ścieżek rowerowych i ciągów pieszych, sieć infrastruktury transportowej, pozwala na **szybkie i wygodne przemieszczanie się.**

W Gminie prowadzona jest i rozwijana działalność gospodarcza oparta na lokalnym potencjale wynikającym z uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych Ziemi Dobrzyńskiej. W konsekwencji Gmina staje się liczącym się w województwie i kraju **ośrodkiem sportowym i produkcji wysokiej jakości żywności,** wnoszącym znaczący wkład w rozwój społeczno-gospodarczy regionu i kraju.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatycznym oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia, a także rezultaty planowanych działań

Rysunek 7. Schemat celów strategicznych i operacyjnych rozwoju Gminy.

Źródło: Analizy własne

Tabela 1. Cel strategiczny I. Gmina spójna terytorialnie.

C.S.I. GMINA SPÓJNA TERYTORIALNIE		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OPIS DZIAŁAŃ	REZULTATY/EFEKTY
C.O.I.1. Dostępne i wysokiej jakości usługi społeczne		
Poprawa jakości i dostępności usług opieki, wychowania i edukacji dzieci i młodzieży	W zakresie edukacji dzieci i młodzieży zakłada się zapewnienie wysokiego poziomu edukacji umożliwiającego zdobywanie wiedzy na kolejnych, wyższych szczeblach edukacji w renomowanych placówkach w kraju i za granicą, m.in. poprzez: - dostosowanie poziomu i sposobu edukacji do indywidualnego potencjału wszystkich uczniów (wybitnie zdolnych i mało zdolnych); - wspieranie nauczycieli i kadry pedagogiczno-wychowawczej w zdobywaniu kompetencji umożliwiających prowadzenie zajęć w nowoczesny sposób i z wykorzystaniem nowoczesnych i przyjaznych dla ucznia metod i pomocy naukowych; - tworzenie przyjaznej atmosfery w szkołach - budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, pomiędzy uczniami a nauczycielami, z uwzględnieniem zasad wzajemnego szacunku i tolerancji; - rozszerzanie prowadzenia zajęć edukacyjnych poza teren szkoły, w obiektach kulturalno-sportowych funkcjonujących w Gminie, a w przypadku braku takiej możliwości, wsparcie w ich zaspokojeniu w jednostkach, instytucjach znajdujących się poza jej granicami, z uwzględnieniem pasji i zainteresowań dzieci, młodzieży, rozszerzające ich horyzonty i możliwości; - budowę, modernizację budynków szkolnych; - wsparcie zakupu/zakup nowoczesnego sprzętu dydaktycznego; - zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach oraz umożliwienie korzystania z ww. form opieki i wychowania przez wszystkie rodziny z zapewnieniem elastyczności godzin pracy placówek, z jednoczesnym propagowaniem korzyści społecznych wynikających z socjalizacji dzieci; - budowę, modernizację obiektów przedszkolnych i żłobkowych; - wyposażenie przedszkoli i żłobków w nowoczesną i funkcjonalną infrastrukturę	Poprawa warunków opieki nad dziećmi do lat 3; Poprawa warunków nauki i komfortu edukacyjnego dla uczniów oraz przedszkolaków; Zwiększenie kompetencji uczniów oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału edukacyjnego; Zwiększenie kompetencji nauczycieli; Popularyzacja nowoczesnych technik nauczania; Poprawa wyników egzaminów 8-klasistów; Poprawa wyników egzaminów maturalnych
Poprawa jakości i dostępności usług ochrony zdrowia i opieki społecznej	W zakresie ochrony zdrowia zakłada się wsparcie lokalnych instytucji opieki zdrowotnej, m.in. poprzez: - lobbowanie na rzecz rozszerzenia oferty leczenia specjalistycznego, w tym w zakresie geriatry, stomatologii i pediatrii; - lobbowanie na rzecz rozszerzenia oferty podstawowych badań umożliwiających szybką i trafną diagnostykę;	Poprawa infrastruktury ochrony zdrowia; Poszerzenie zakresu usług zdrowia, szczególnie usług lekarzy specjalistów oraz usług psychologów; Poprawa infrastruktury opieki społecznej; Poprawa zrozumienia potrzeb lokalnej społeczności

	• wspieranie systemu opieki zdrowia psychicznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz profilaktyki zdrowia, szczególnie w zakresie chorób i schorzeń cywilizacyjnych; • wspieranie budowy i modernizacji infrastruktury ochrony zdrowia; • promowanie profilaktyki zdrowotnej; W zakresie usług opieki społecznej zakłada się wypracowanie systemu opieki społecznej gwarantującego pomoc i wsparcie wszystkim mieszkańcom Gminy, m.in. poprzez: • angażowanie społeczne i zawodowe osób znajdujących się w trudnej sytuacji umożliwiające wyjście z sytuacji kryzysowej (szereg działań angażujących i zajmujących czas oraz realizujących pasje i zainteresowania, przysposabiających do życia i zawodu), a następnie wdrożenie działań skutkujących utrwaleniem życia w nowych, lepszych warunkach; • wsparcie rodzin i opiekunów osób zależnych, aby mogły się samorealizować i w ten sposób zachować dobry stan zdrowia, w tym psychicznego i jak najlepiej sprawować opiekę nad swymi podopiecznymi; • organizację i współorganizację opieki wychowawczej, w miejscu zamieszkania, w ośrodku wsparcia osoby niesamodzielnej; • organizację szeregu zajęć terapeutycznych, w tym opartych o zainteresowania i pasje osób z nich korzystających, szkoleniowych służących podnoszeniu własnych kompetencji i umiejętności radzenia sobie z podstawowymi czynnościami w życiu społecznym i zawodowym; • budowę, modernizację obiektów świadczenia usług społecznych; • wsparcie rodziny jako podstawowej komórki społecznej, aby w pełni spełniała swoją rolę, również w zakresie wychowania dzieci; • współpracę z instytucjami opiekuńczo-wychowawczymi i innymi posiadającymi kompetencje w zakresie polityki społecznej; • organizację nowych i rozwój istniejących form pomocy i wspierania rozwoju społecznego, w tym tworzenie zintegrowanej oferty pomocy i usług społecznych w oparciu o Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), a docelowo utworzenie Centrum Usług Społecznych	
Poprawa jakości i dostępności usług kultury, sportu i rekreacji	W zakresie usług kultury za niezbędne uważa się działania zmierzające do wzmocnienia rangi kultury w życiu Gminy, m.in. poprzez: • poszerzenie oferty kulturalnej (organizowanie i współorganizowanie wydarzeń, w tym z zakresu kultury wysokiej) dla wszystkich, w tym szczególnie	Poprawa infrastruktury usług kultury, sportu i rekreacji; Zwiększenie aktywności kulturalnej i sportowej mieszkańców; Popularyzacja kultury wysokiej wśród mieszkańców;

	dla młodzieży z uwzględnieniem jej potrzeb, dla rodzin z dziećmi, osób z niepełnosprawnościami; • rozbudowę systemu informowania o ofercie kulturalnej i rozrywkowej; • tworzenie mechanizmów wspierających ruch niezinstytucjonalizowany (organizacje pozarządowe, twórców zawodowych i amatorów, stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich); • wsparcie oddolnych inicjatyw, w tym funkcjonowania świetlic wiejskich jako lokalnych obiektów kultury; • zapewnienie odpowiednich warunków dla lokalnego muzeum; • rozwój działalności Dobrzyńskiego Domu Kultury „Żak” i Biblioteki Publicznej w Dobrzyniu nad Wisłą; • wspieranie w zdobywaniu kompetencji i nowoczesnych narzędzi pracy osób będących animatorami życia kulturalnego w Gminie. W zakresie usług sportu i rekreacji zakłada się podniesienie atrakcyjności oferty czasu wolnego, m.in. poprzez: • wspieranie klubów sportowych funkcjonujących na terenie Gminy, rozszerzenie ich działalności na kolejne dyscypliny i wzrost jakości prowadzonych zajęć; • organizację zajęć z instruktorem w godzinach atrakcyjnych dla młodzieży i dorosłych w istniejących obiektach sportowo-rekreacyjnych; • zwiększenie dostępności dla mieszkańców obiektów sportowo-rekreacyjnych służących do czynnego uprawiania sportu, w tym zlokalizowanych na terenie szkół; • budowę nowej infrastruktury sportowej, w tym służącej do uprawiania sportu zawodowego, szczególnie związanej ze sportem wodnym oraz rowerowym; • modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym nowoczesne jej wyposażenie; • budowa nowej infrastruktury rekreacyjnej	Popularyzacja sportu i aktywności fizycznej wśród mieszkańców; Pojawienie się nowej oferty w zakresie możliwości uprawiania sportu zawodowego
Poprawa jakości i dostępności usług bezpieczeństwa	Zakłada się prowadzenie interdyscyplinarnych działań służących podniesieniu poziomu bezpieczeństwa w Gminie, m.in. poprzez: • współpracę z organami, służbami i instytucjami odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa; • wspieranie organów służb i instytucji w wypełnianiu ich obowiązków	Wzrost bezpieczeństwa zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie
C.O.I.2. Sprawne systemy infrastruktury transportowej		
Kształtowanie/wspieranie rozbudowy infrastruktury zapewniającej dostępność zewnętrzną Gminy	Zakłada się utworzenie spójnego systemu dróg zapewniających dostępność zewnętrzną Gminy gwarantujących szybkie i sprawne połączenie z ośrodkami wyższego rzędu, tj. Bydgoszczą, Toruniem, Włocławkiem i Lipnem, a także	Zapewniona wysoka dostępność Gminy i dostęp mieszkańców Gminy do ośrodków wyższego rzędu

	umożliwiających włączenie Gminy w system dróg krajowych, m.in. poprzez: • lobbowanie przez władze Gminy u właścicieli i zarządców dróg o podjęcie działań mających na celu rozwój dróg kategorii powiatowej i wojewódzkiej w Gminie; • lobbowanie przez władze Gminy na rzecz poprawy stanu dróg i organizacji ruchu na drogach powiatowych i wojewódzkich w celu likwidacji miejsc niebezpiecznych	
Kształtowanie infrastruktury zapewniającej spójność wewnętrzną Gminy, w tym systemu dróg rowerowych i pieszo-rowerowych	Zakłada się modernizację sieci dróg gminnych zapewniających dostęp do ważnych miejsc w Gminie – usług, miejsc odpoczynku, pracy oraz zamieszkania, m.in. poprzez: • budowę nowych i modernizację już istniejących dróg • modernizację skrzyżowań w celu upłynnienia ruchu pojazdów W zakresie rozwoju dróg rowerowych i pieszo-rowerowych zakłada się stworzenie spójnego systemu ww. dróg umożliwiających sprawne i bezpieczne przemieszczanie się w relacjach praca/szkoła-dom-rekreacja, a także obejmującego miejsca i obiekty atrakcyjne pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i historycznym, m.in. poprzez: • budowę nowych tras rowerowych i rozbudowę już istniejących wraz z niezbędną infrastrukturą; • tworzenie infrastruktury umożliwiającej bezpieczne i wygodne przekraczanie dróg, torów kolejowych, rzek i innych przeszkód naturalnych; • separację ruchu rowerowego i pieszo-rowerowego od ruchu drogowego	Sprawne przemieszczanie się po terenie Gminy
Budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, oświetlenia, poboczy, parkingów i innej infrastruktury towarzyszącej)	Zakłada się działania na rzecz poprawy funkcjonalności i bezpieczeństwa użytkowników transportu, m.in. poprzez: • budowę nowych chodników lub modernizację już istniejących; • powstawanie nowych parkingów lub powiększenie już istniejących (w tym służących łączeniu różnych rodzajów transportu); • budowę lub modernizację zatok autobusowych i przystanków; • modernizację istniejących poboczy; • przystosowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami; • przebudowę skrzyżowań dla zwiększenia przepustowości i poprawy bezpieczeństwa; • modernizację i instalację nowego oświetlenia poprawiającego widoczność i bezpieczeństwo mieszkańców	Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura towarzysząca ciągom komunikacyjnym
Kształtowanie infrastruktury sprzyjającej korzystaniu z transportu publicznego oraz jego organizacja	Tworzenie sprawnego, wygodnego i funkcjonalnego pod kątem czasu i relacji transportu publicznego, m.in. poprzez: • budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury wykorzystywanej w transporcie publicznym;	Sprawny transport publiczny

	• organizację transportu publicznego dostępnego dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami; • organizację transportu publicznego w oparciu o analizy potrzeb wszystkich grup społecznych, w tym dzieci i młodzieży, osób starszych	
Wspieranie budowy, budowa infrastruktury dla transportu nisko i zeroemisyjnego, w tym do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych	Zakłada się prowadzenie działań mających na celu wykorzystywanie wszelkich nowych rozwiązań pojawiających się na rynku infrastruktury transportowej, w tym skutkujących zmniejszeniem negatywnego oddziaływania na środowisko, zwiększeniem sprawności przemieszczania się, w dostosowaniu do potrzeb i możliwości mieszkańców i samorządu Gminy	Dostęp do transportu opartego na nisko i zeroemisyjnym napędzie
C.O.1.3. Sprawne systemy infrastruktury technicznej		
Budowa i modernizacja infrastruktury zaopatrzenia w wodę	Zakłada się zapewnienie mieszkańcom nieprzerwanego dostępu do czystej wody pitnej, wysokiej jakości, a także sprostanie oczekiwaniom gospodarki, m.in. poprzez: • budowę nowego, modernizację istniejącego systemu wodociągowego (sieci wodociągowe, studnie, stacje uzdatniania wody, systemy dystrybucji wody, zbiorniki magazynujące); • zapewnienie funkcjonowania infrastruktury w sytuacjach kryzysowych, a więc stworzenie możliwości przełączania pomiędzy różnymi źródłami wody, w tym, jeśli będzie taka potrzeba znajdującymi się poza granicami Gminy	Sprawny system zaopatrzenia w wodę
Budowa i modernizacja infrastruktury gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania ścieków	Zakłada się zapewnienie efektywnego funkcjonowania systemów kanalizacyjnych służących do zbierania i unieszkodliwiania ścieków z różnych źródeł, m.in. poprzez: • rozwój sieci kanalizacyjnej na nowych terenach wymagających takich działań; • optymalizację procesów oczyszczania ścieków w celu poprawy efektywności i zminimalizowania kosztów; • ciągłą modernizację, a w razie potrzeb realizację nowej infrastruktury oczyszczania ścieków	Sprawny system odprowadzania ścieków
Budowa, modernizacja infrastruktury oraz tworzenie kompleksowych i nowoczesnych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami	Zakłada się zapewnienie prawidłowej organizacji gromadzenia, segregacji i usuwania odpadów zgodnie z przepisami prawa oraz normami środowiskowymi w dostosowaniu do potrzeb mieszkańców, przedsiębiorców i innych korzystających podmiotów, m.in. poprzez: • wspieranie działań na rzecz kompostowania odpadów w indywidualnych gospodarstwach domowych; • zwiększanie dostępności i efektywności działalności Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK); • korzystanie z innowacyjnych rozwiązań, zmierzających do poprawy efektywności procesów przetwarzania i zwiększenia odzysku surowców wtórnych	Sprawny system gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów

Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w ciepło, w tym na bazie źródeł niskoemisyjnych	Zakłada się rozwój infrastruktury zaopatrzenia w ciepło służącej zwiększaniu efektywności i jakości dostarczania energii cieplnej do odbiorców, m.in. poprzez: - wspieranie zastępowania tradycyjnych źródeł energii, takich jak węgiel, bardziej ekologicznymi, np. pompy ciepła czy kotły kondensacyjne, zastosowanie systemów odzysku ciepła; - modernizację, a także budowę nowych sieci ciepłowniczych; - wspieranie inwestycji/ inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii; - wspieranie rozwoju/rozwoj infrastruktury zaopatrzenia w ciepło z uwzględnieniem źródeł niskoemisyjnych	Rozbudowany system zaopatrzenia w ciepło oparty o niskoemisyjne źródła ciepła
Kształtowanie warunków do rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej	Zakłada się wspieranie działań na rzecz rozwoju infrastruktury energetycznej do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej jako kluczowych dla zapewnienia stabilności i niezawodności systemów elektroenergetycznych, pozwalających na efektywną pracę gospodarki i zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie energii elektrycznej, m.in. poprzez: - lobbowanie u gestorów sieci w zakresie budowy, modernizacji i utrzymania infrastruktury elektroenergetycznej, takiej jak linie przesyłowe, stacje transformatorowe, sieci dystrybucyjne i urządzenia kontrolno-pomiarowe; - lobbowanie na rzecz zwiększenia możliwości przyłączeniowych systemu infrastruktury energetycznej w związku z rozwojem OZE	Bezpieczeństwo dostaw energii
Wspieranie rozwoju infrastruktury zaopatrzenia w gaz	Zakłada się wspieranie działań na rzecz zapewnienia dostępu do gazu ziemnego dla mieszkańców i przedsiębiorców, m.in. poprzez: - lobbowanie u gestorów sieci w zakresie budowy, modernizacji i utrzymania sieci gazowej na terenie całej Gminy zwłaszcza na obszarach wiejskich; - promowanie korzyści wynikających z korzystania z gazu ziemnego jako źródła energii; - ułatwienie procesu uzyskania pozwolenia na podłączenie do sieci gazowej dla mieszkańców i przedsiębiorców; - współpracę z innymi gminami w celu realizacji wspólnych projektów związanych z infrastrukturą gazową; - wspieranie rozwoju LPG	Bezpieczeństwo dostaw gazu
Kształtowanie warunków do sprawnego i sprawiedliwego przeprowadzenia procesu transformacji energetycznej	Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w stosowaniu działań: - oszczędzających energię elektryczną; - realizujących budownictwo pasywne i energooszczędne; - wykorzystujących technologię OZE w wytwarzaniu energii; - wykorzystujących pojazdy zeroemisyjne Współpraca w planowaniu systemu energetycznego z wytwórcami energii i operatorami sieci energetycznych	Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i korzyści transformacji energetycznej; Wzrost bezpieczeństwa energetycznego

Kształtowanie warunków do rozwoju infrastruktury łączności	Zakłada się lobbowanie na rzecz rozbudowy i rozwoju infrastruktury sieci łączności, w tym szczególnie sieci światłowodowej zapewniającej dostęp do szerokopasmowego Internetu, m.in. poprzez: - wspieranie rozwoju sieci światłowodowej w różnych miejscach, także na obszarach wiejskich Gminy; - organizację ogólnodostępnych punktów hot-spot	Zapewniona łączność, w tym za pomocą szerokopasmowego internetu
C.O.I.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią		
Prowadzenie aktywnej polityki przestrzennej, w tym opracowywanie aktów planowania przestrzennego w oparciu o analizy, koncepcje architektoniczne i rozwoju funkcjonalno-przestrzennego	Zakłada się prowadzenie polityki przestrzennej na terenie Gminy z uwzględnieniem obecnych uwarunkowań i przewidywanych trendów rozwoju społeczno-gospodarczego, odpowiadającej na aktualne i przyszłe potrzeby mieszkańców i innych interesariuszy w zgodzie z zasadą zachowania/poprawy ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, m.in. poprzez: - opracowanie planu ogólnego gminy; - opracowywanie zgodnie ze złożonymi wnioskami oraz zdiagnozowanymi potrzebami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym wszystkich jego rodzajów - opracowywanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennych, architektonicznych dla wybranych fragmentów Gminy	Zachowany ład przestrzenny na terenie Gminy
Podjęmowanie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych	Zakłada się pełną rewitalizację obszarów, obiektów zdegradowanych na terenie Gminy, m.in. poprzez: - opracowanie analiz definiujących obszary, obiekty zdegradowane; - lobbowanie u właścicieli na rzecz modernizacji, odbudowy obiektów zdegradowanych, w tym posiadających walory kulturowe; - opracowanie miejscowego planu rewitalizacji dla obszaru określonego w ww. analizach; - przyjęcie tzw. uchwały krajobrazowej z uwzględnieniem historycznej części miasta Dobrzyń nad Wisłą; - udział w programach krajowych, europejskich służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych	Zrewitalizowane obszary zdegradowane
Kształtowanie systemu przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich, w tym usuwanie barier architektonicznych	Zakłada się stworzenie sieci przestrzeni publicznych służących integracji, rekreacji i wypoczynkowi w miejscowościach sołeckich Gminy oraz w mieście Dobrzyń nad Wisłą, m.in. poprzez: - budowę nowych przestrzeni publicznych, w tym z dużym wykorzystaniem zieleni; - modernizację istniejących – poprawę ich funkcjonalności i dostępności, w tym z dużym wykorzystaniem zieleni	Funkcjonalne i atrakcyjne przestrzenie publiczne
Prowadzenie i promocja działań na rzecz edukacji mieszkańców w zakresie zwiększania świadomości potrzeby zachowania/przywrócenia ładu przestrzennego	Zakłada się wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w ich działaniach inwestycyjnych odpowiadających lokalnym uwarunkowaniom społeczno-gospodarczym, m.in. poprzez:	Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie potrzeby zachowania i kształtowania ładu przestrzennego

	• prowadzenie kampanii społecznych w zakresie potrzeby zachowania ładu przestrzennego; • prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach w zakresie architektury; ochrony środowiska, w tym krajobrazu • angażowanie mieszkańców i przedsiębiorców w kształtowanie przestrzeni w Gminie	
Kształtowanie terenów zainwestowania w sposób eliminujący/ograniczający zagrożenia naturalne	Zakłada się kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem zagrożeń naturalnych, np. zagrożenia powodziowego, osuwaniem się mas ziemnych, m.in. poprzez: • opracowywanie aktów planowania przestrzennego; • monitoring zagrożeń; • współpracę z organami, instytucjami i służbami posiadającymi kompetencje w zakresie bezpieczeństwa	Bezpieczeństwo inwestycji
Kształtowanie terenów zainwestowania w sposób eliminujący/ograniczający ewentualne konflikty społeczne i niekorzystne oddziaływanie na rozwój Gminy, w tym wynikające z planowanych inwestycji ponadlokalnych fragmentaryzujących przestrzeń Gminy	Zakłada się kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań społecznych i środowiskowych oraz ograniczeń wynikających z realizacji inwestycji, m.in. poprzez: • opracowywanie aktów planowania przestrzennego, w tym z ustalaniem terenów zieleni izolacyjnej; • realizację inwestycji z zastosowaniem najnowszych technik i technologii ograniczających ewentualne negatywne ich oddziaływanie; • monitoring stanu środowiska; • współpracę z organami, instytucjami i służbami posiadającymi kompetencje w zakresie ochrony środowiska; • prowadzenie szerokich konsultacji społecznych; • lobbowanie na rzecz realizacji inwestycji ponadlokalnych w zgodzie z polityką rozwoju Gminy	Rozwój przestrzenny Gminy prowadzony w oparciu o spójną politykę przestrzenną; Ograniczenie/brak konfliktów społecznych
C.O.I.5. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego		
Prowadzenie i promocja działań na rzecz poprawy stanu i jakości powietrza, w tym ograniczania niskiej emisji	Zakłada się wypracowanie schematu działań służących poprawie stanu powietrza atmosferycznego, m.in. poprzez: • rozwój sieci ciepłowniczej w zwartych miejscowościach wiejskich i mieście Dobrzyń nad Wisłą; • wsparcie wymiany indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne; • realizacja terenów zieleni urządzonej w mieście Dobrzyń nad Wisłą oraz w zwartych miejscowościach wiejskich, a także zachowanie terenów zieleni nieurządzonej	Dobry stan powietrza atmosferycznego
Prowadzenie i promocja działań na rzecz poprawy stanu i jakości wód, w tym rozwój retencji	Zakłada się wypracowanie schematu działań służących poprawie stanu wód powierzchniowych, m.in. poprzez: • wspieranie rolników w prawidłowym stosowaniu nawozów i środków chemicznych z nakłanianiem do jak największej naturalizacji nawożenia gleb;	Dobry stan wód

	• poprawę gospodarki kanalizacyjnej na terenie Gminy; • udrożnienie przepływu wód w rzekach	
Prowadzenie i promocja działań na rzecz poprawy stanu powierzchni ziemi, w tym likwidacja składowisk materiałów niebezpiecznych	Zakłada się wypracowanie schematu działań służących poprawie stanu powierzchni ziemi, m.in. poprzez: • wspieranie likwidacji/likwidacja składowisk materiałów niebezpiecznych; • wspieranie likwidacji/likwidacja nieformalnych składowisk śmieci; • wspieranie prawidłowego zagospodarowania terenów po eksploatacji surowców naturalnych, zgodnego z decyzjami uprawniającymi do ich eksploatacji	Dobry stan powierzchni ziemi; Brak składowisk odpadów niebezpiecznych
Kształtowanie lokalnych korytarzy ekologicznych	Kształtowanie ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych, m.in. poprzez: • zachowanie terenów zieleni naturalnej stanowiącej element lokalnych korytarzy ekologicznych; • uzupełnianie terenów zieleni naturalnej, np. zalesianie; • zachowanie zieleni śródpolnej, miedz, otoczenia stawów i oczek wodnych	Zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych
Zachowanie, ochrona i poprawa stanu obszarów o wysokich walorach przyrodniczych	Kształtowanie przestrzeni Gminy z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, m.in. poprzez: • zachowanie i ochronę terenów o wysokich walorach przyrodniczych, w tym nadanie im statusu ochrony; • zagospodarowywanie terenów o wysokich walorach przyrodniczych po opracowaniu wcześniejszych analiz wpływu tego zagospodarowania na te walory, w tym chłonności turystycznej	Zachowane w dobrym stanie obszary o wysokich walorach przyrodniczych
Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury	Zakłada się stworzenie systemu zielonej i niebieskiej infrastruktury w zwartych miejscowościach wiejskich i w mieście Dobrzyń nad Wisłą	Zwarte miejscowości wiejskie oraz miasto Dobrzyń nad Wisłą wyposażone w zieloną i niebieską infrastrukturę
Ochrona, pielęgnowanie i promowanie materialnej i niematerialnej spuścizny kulturowej Gminy	W zakresie dziedzictwa kulturowego planuje się jego ochronę dla jego zachowania dla przyszłych pokoleń, m.in. poprzez: • wsparcie prywatnych inwestorów i organizacji w utrzymaniu i renowacji cennych obiektów, w tym wspieranie renowacji obiektów znajdujących się w Rynku Starego Miasta w Dobrzyniu nad Wisłą; • renowację i właściwą ekspozycję kapliczek i krzyży przydrożnych oraz zachowanie w dobrym stanie zabytkowych cmentarzy; • prowadzenie monitoringu stanu najważniejszych obiektów zabytkowych w Gminie i lobbowanie przez władze Gminy na rzecz poprawy ich stanu u właścicieli i zarządców budynków i obiektów; • wykorzystywanie obiektów cennych kulturowo do nowych funkcji, nie kolidujących z ich funkcją pierwotną;	Zachowane dziedzictwo kulturowe Gminy Nadanie nowych funkcji obiektom zabytkowym

	kształtowanie zagospodarowania z uwzględnieniem właściwej ekspozycji obiektów i obszarów zabytkowych	
Prowadzenie i promocja działań na rzecz edukacji w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców	Zakłada się prowadzenie systematycznych działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców Gminy w przystępny i atrakcyjny sposób, m.in. poprzez: - szeroką edukację i promocję działań prośrodowiskowych dzieci i młodzieży oraz dorosłych; - udział w projektach propagujących zachowania prośrodowiskowe	Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców
Utrwalanie i upowszechnianie kultury i twórczości Ziemi Dobrzyńskiej	Zakłada się prowadzenie systematycznych działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w przystępny i atrakcyjny sposób, m.in. poprzez: - zachowanie ważnych obiektów kulturowych dla przyszłych pokoleń; - doposażenie ośrodków prowadzonych historyczną działalnością edukacyjną; - budowę nowych i modernizację istniejącej infrastruktury, w tym obiektów i miejsc mających znaczenie dla zachowania dziedzictwa Ziemi Dobrzyńskiej; - organizowanie/współorganizowanie wydarzeń historyczno-kulturowych; - udział w projektach propagujących zachowanie i utrwalanie dziedzictwa kulturowego; - promocja osób zajmujących się i propagujących dziedzictwem Ziemi Dobrzyńskiej	Zachowane dziedzictwo kulturowe Ziemi Dobrzyńskiej
Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie dla wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami	Zakłada się prowadzenie wszelkich działań służących szerzeniu i budowaniu trwałości własnej tożsamości, m.in. poprzez: - szeroką współpracę z innymi regionami w Polsce i na świecie dla wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami; - szerzenie informacji i promocji Gminy, w tym kultury Ziemi Dobrzyńskiej	Zdobyte doświadczenie w zakresie współpracy z innymi JST, organizacjami, i innymi podmiotami w budowaniu trwałości własnej tożsamości; Wysokie poczucie własnej tożsamości mieszkańców Gminy

Działania:

- ✓ Zabezpieczenie osuwisk, a w pierwszym względzie opracowanie/aktualizacja koncepcji ich zabezpieczenia, szczególnie w terenach istniejących i planowanych przestrzeni publicznych, np. Góra Zamkowa, bulwary.
- ✓ Opracowanie zmiany mpzp (uchwała Nr V/33/03 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą z dnia 28 kwietnia 2003 r.) dla terenów sąsiadujących z miastem Dobrzyń nad Wisłą i w jego granicach.
- ✓ Podjęcie współpracy z organami, instytucjami i służbami posiadającymi kompetencje w zakresie ochrony środowiska w zakresie prowadzenia monitoringu stanu środowiska, w tym terenu potencjalnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych w Kamienicy.
- ✓ Lobbowanie na rzecz realizacji inwestycji ponadlokalnych w zgodzie z polityką rozwoju Gminy.
- ✓ Zawiązanie współpracy z właścicielami i zarządcami planowanej infrastruktury technicznej i transportowej w zakresie dostosowania ich przebiegu i lokalizacji do interesów Gminy.
- ✓ Zagospodarowanie Parku Miejskiego w Dobrzyniu nad Wisłą.
- ✓ Opracowanie koncepcji utworzenia/utworzenie bulwarów nad Zbiornikiem Włocławskim.
- ✓ Modernizacja ulic: Farna, Zamkowa – utworzenie ciągu pieszo-rowerowo-drogowego, obsadzenie zielenią, w tym wysoką, realizacja małej architektury.
- ✓ Modernizacja/przebudowa rynku miejskiego – Placu Wolności.
- ✓ Opracowanie planu/koncepcji realizacji obwodnicy drogowej miasta Dobrzyń nad Wisłą.

Źródło: Analizy własne.

Tabela 2. Cel strategiczny II. Gmina wspólnie i aktywnie zarządzana.

C.S.II. GMINA WSPÓLNIE I AKTYWNI Zarządzana		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OPIS DZIAŁAŃ	REZULTATY/EFEKTY
C.O.II.1. Sprawna komunikacja społeczna Gminy z mieszkańcami		
Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej dotyczącej działalności w Gminie z wykorzystaniem mediów społecznościowych oraz tradycyjnych form przekazu informacji	Zakłada się zbudowanie systemu sprawnej i systematycznej komunikacji pomiędzy Urzędem Miejskim, a obywatelami, m.in., poprzez: - wykorzystywanie zarówno informacji cyfrowej – stworzenie prostego i intuicyjnego w obsłudze portalu mieszkańca, stworzenie/zakup aplikacji komórkowej wysyłającej powiadomienia SMS, jak i informacji analogowej dla tych, którzy nie posiadają umiejętności cyfrowych - informowanie za pośrednictwem instytucji podległych, tj.: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły, Dobrzyński Dom Kultury (DDK) – stworzenie zasad informowania petentów o najważniejszych wydarzeniach i działaniach w Gminie - prowadzenie profilu Gminy we wszystkich popularnych mediach społecznościowych z wykorzystaniem materiałów od mieszkańców, popularyzowaniem profili instytucji i organizacji współodpowiedzialnych i współpracujących w zarządzaniu Gminą	Czytelny, szybki przepływ informacji; Zaangażowanie mieszkańców w życie społeczno-gospodarcze Gminy
Promowanie i wspieranie funkcji sołtysów	Propagowanie funkcji sołtysów i angażowanie ich do procesów zarządczych Gminą	Wzrost jakości zarządzania Gminą
Promocja modelu ekonomii społecznej jako formy integracji społecznej	Propagowanie modelu ekonomii społecznej, wspieranie osób, instytucji, stowarzyszeń w realizacji idei ekonomii społecznej	Zmniejszenie liczby osób potrzebujących opieki społecznej
Systematyczne prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami w ramach realizacji ważnych zadań dla Gminy	Prowadzenie systematycznych, atrakcyjnych w odbiorze, w godzinach umożliwiających uczestnictwo jak największej grupy osób, konsultacji społecznych. Upowszechnienie modelu podejmowania decyzji na podstawie konsultacji społecznych	Wzrost jakości zarządzania Gminą; Eliminacja/ograniczenie ewentualnych konfliktów społecznych
C.O.II.2. Poprawa jakości i dostępności usług administracji		
Prowadzenie działań na rzecz podnoszenia kompetencji pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek podległych	Zapewnienie trwałej możliwości podnoszenia kompetencji pracowników, m.in., poprzez: - uczestnictwo w szkoleniach on-line i tradycyjnych; - wymianę doświadczeń z innymi JST w zakresie prowadzenia polityki rozwoju Gminy; - prowadzenie naboru na wolne stanowiska pracy z uwzględnieniem przejrzystości i wysokich wymagań w zakresie merytorycznego przygotowania kandydatów; - umożliwienie i wspieranie samodoskonalenia się	Wzrost jakości zarządzania Gminą; Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Prowadzenie działań na rzecz poprawy dostępności (czasu i formy) Urzędu Gminy dla mieszkańców, w tym z wykorzystaniem cyfryzacji i wirtualizacji usług, procesów i danych	Zapewnienie trwałej, sprawnej obsługi mieszkańców i inwestorów przez pracowników Urzędu Miejskiego, m.in. poprzez: wypracowanie nowych form i zasad obsługi mieszkańców;	Wzrost jakości zarządzania Gminą; Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i

	• rozwój e-usług w administracji, w tym szkolenia mieszkańców z ich korzystania; • wprowadzanie elastycznego czasu pracy urzędu w odpowiedzi na bieżące potrzeby mieszkańców Gminy; • modernizację systemów obsługi klienta w urzędzie oraz w instytucjach podległych	prowadzenia działalności gospodarczej
Promowanie postawy burmistrza miasta jako lidera	Promowanie działań burmistrza na arenie lokalnej i ponadlokalnej	Wzrost zaufania społecznego do sposobu zarządzania Gminą
Tworzenie systemu podejmowania sprawnej komunikacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami administracji w Gminie	Zakłada się wprowadzenie systemu wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami administracji w Gminie skutkujące ułatwieniem i przyspieszeniem podejmowania decyzji administracyjnych	Wzrost jakości zarządzania Gminą
Aktywny udział w kształtowaniu polityki rozwoju powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego i kraju	Zakłada się współpracę w procesie zarządczym powiatu i województwa, a także kraju, m.in., poprzez: • udział w wydarzeniach, konsultacjach organizowanych przez samorząd powiatu • udział w wydarzeniach, konsultacjach prowadzonych przez samorząd województwa kujawsko-pomorskiego (w tym współpraca w ramach Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna) • udział w wydarzeniach, konsultacjach prowadzonych przez organy administracji rządowej	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie potrzeby kształtowania wspólnej polityki rozwoju; Wzrost jakości zarządzania Gminą
Włączanie podmiotów i osób spoza administracji samorządowej do procesów zarządczych w Gminie	Wdrożenie szerokiej współpracy z osobami fizycznymi, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami i organizacjami w procesie zarządzania Gminą, m.in., poprzez: • współpracę z osobami fizycznymi, których doświadczenie może okazać się pomocne do podejmowania decyzji; • współpracę z różnorodnymi instytucjami i organami, a przede wszystkim organizacjami pozarządowymi, których umiejętności i doświadczenie niejednokrotnie wykraczają poza te reprezentowane przez administrację samorządową	Sprawne zarządzanie Gminą; Podjęcie decyzji na podstawie aktualnych i sprawdzonych informacji
C.O.II.3. Atrakcyjne/sprzyjające warunki dla samorozwoju mieszkańców		
Tworzenie/wspieranie tworzenia miejsc integracji społecznej	Zakłada się budowę nowych i modernizację istniejących miejsc, obiektów służących integracji społecznej wyposażonych w wysokiej jakości infrastrukturę służących wszystkim mieszkańcom Gminy	Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej; Wzrost integracji społecznej
Wspieranie, inicjowanie różnych form integracji społecznych, w tym działalności organizacji społecznych	Zakłada się stosowanie wszelkich form pomocy osobom i instytucjom działającym na rzecz integracji społecznej w Gminie, w tym poprzez: • prowadzenie zajęć integrujących lokalną społeczność; • wspieranie osób i instytucji, w tym kół gospodyń wiejskich, OSP w działaniach służących integracji społecznej	Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej; Wzrost integracji społecznej
Wspieranie lokalnych liderów i liderów w prowadzeniu działalności na rzecz Gminy	Dla lokalnych liderów i lokalnych liderów zakłada się szeroką pomoc, m.in. poprzez: • wspieranie w organizacji i koordynacji działań aktywujących dla lokalnej społeczności;	Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej; Wzrost integracji społecznej

	wspieranie samodoskonalenia się jako animatorów aktywności społecznej w Gminie	
Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości i dostępności usług edukacji dorosłych	Wspieranie: - osób chcących uzupełniać swoje wykształcenie zarówno w sposób formalny (edukacja ustawiczna) jak i nieformalny (samokształcenie) - propagowanie idei „uczenia się przez całe życie” - rozwój/wspieranie rozwoju infrastruktury służącej edukacji dorosłych; - organizacji zajęć edukacyjnych dla dorosłych	Wzrost udziału osób z wykształceniem średnim i wyższym w ogólnej liczbie ludności; Wzrost liczby osób podnoszących swoje kompetencje
Wspieranie mieszkańców w zakresie podnoszenia kompetencji społecznych	Zakłada się wspieranie i prowadzenie wszelkich działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej mieszkańców Gminy, m.in. poprzez: promocję i wspieranie idei wolontariatu we wszystkich grupach społecznych poprzez prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych już na etapie wychowania przedszkolnego, a następnie na wszystkich poziomach edukacji oraz współorganizowanie i współuczestnictwo w krajowych i międzynarodowych akcjach charytatywnych wspomagających różne grupy społeczne	Wzrost jakości kapitału społecznego Gminy
Kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich, w tym w zakresie dbałości o dobro wspólne	Zakłada się prowadzenie szeregu działań edukacyjnych i informacyjnych służących szerzeniu idei społecznej odpowiedzialności za rozwój Gminy, w tym przestrzeni traktowaną jako dobro wspólne, które jesteśmy w stanie kreować poprzez własne działania	Wzrost poziomu zaufania społecznego; Wzrost atrakcyjności Gminy dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej prowadzącej do realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz podniesienia standardu istniejących mieszkań	Zakłada się m.in.: - budowę lub modernizację budynków zgodnie z zasadami dostępności dla wszystkich, w tym osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami, osobami o ograniczonych, a także wysokich możliwościach finansowych, w taki sposób, aby zapewnić odpowiednią liczbę mieszkań odpowiadających na potrzeby wszystkich mieszkańców; - prorowadzenie kompleksowej modernizacji mieszkań komunalnych w zakresie wyposażenia w podstawowe sieci i urządzenia odpowiadające współczesnym standardom; - ściłą współpracę między samorządem Gminy, mieszkańcami, a także specjalistami branżowymi dla zapewnienia optymalnych warunków zamieszkania	Wzrost zasobu mieszkaniowego Gminy; Wzrost liczby budynków o wysokim i bardzo wysokim standardzie
Wspieranie rozwoju budownictwa (modernizacji istniejących budynków) opartego na nowoczesnych rozwiązaniach, w tym pasywnego (zeroemisyjnego) oraz estetyki zainwestowania, w tym w budownictwie prywatnym	Zakłada się prowadzenie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej budynków oraz redukcję emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez:	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie potrzeb zachowania/przywrócenia ładu przestrzennego;

	• zachęcanie inwestorów do stosowania materiałów i technologii o wysokiej efektywności energetycznej; • propagowanie budowy i rozbudowy na podstawie projektów architektonicznych odpowiadających lokalnym uwarunkowaniom fizjograficznym	Wzrost liczby budynków o wysokim i bardzo wysokim standardzie
C.O.II.4. Aktywna promocja Gminy		
Promowanie wśród mieszkańców poczucia wspólnoty, więzi i patriotyzmu	Zakłada się budowanie tożsamości lokalnej, m.in. poprzez: • prowadzenie szeregu działań edukacyjnych, informacyjnych; • koordynację działań różnych instytucji i stowarzyszeń, wsparcie ich działalności, a także współpracę na arenie krajowej z administracją rządową; • organizacja atrakcyjnych dla wszystkich pokoleń, w tym dla dzieci i młodzieży uroczystości historycznych służących pobudzeniu uczuć patriotycznych	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej; Wzrost zaufania społecznego
Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych oraz wspieranie/organizacja wydarzeń gospodarczych wyróżniających Gminę na arenie regionalnej, krajowej	Kształtowanie oferty organizowanych i współorganizowanych wydarzeń atrakcyjnych dla wszystkich (bez względu na płeć, wiek, poziom zamożności, zainteresowania) mieszkańców powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, a dalej całego kraju	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Promowanie Gminy na wydarzeniach lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych, np. targach, wystawach, giełdach i konferencjach, itp.	Uczestnictwo w tematycznych konferencjach, targach i innych wydarzeniach w kraju i za granicą, w tym we współpracy z administracją samorządową i rządową	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Współpraca z instytucjami, przedsiębiorcami i mieszkańcami w zakresie promocji Gminy	Zakłada się wspieranie działalności promocyjnych propagujących Gminę na arenie ponadlokalnej prowadzonych przez osoby fizyczne, przedsiębiorców i instytucje oraz zapraszanie osób, instytucji i przedsiębiorców do działań i aktywności prowadzonych przez Gminę na rzecz jej promocji	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca, w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą oraz wypoczywać	Zakłada się zbudowanie nowoczesnego systemu promocji Gminy opartego na szerokim i zróżnicowanym informowaniu o działalności Gminy, jej atutach i możliwościach	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
Angażowanie w podejmowanie decyzji lokalnych społeczności, w tym rozwój funduszu sołeckiego	Aktywne zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy, m.in. poprzez: • popularyzację budżetu sołeckiego • zwiększenie transparentności procedury wyboru projektów – szerokiej informacji na temat zasad funkcjonowania budżetu w Gminie, sposobie wyboru projektów, itp., a następnie szybkiej realizacji wybranych inwestycji	Wzrost zaufania społecznego; Wzrost jakości zarządzania Gminą
Działania: ✓ Uchwalenie przepisów dotyczących prowadzenia konsultacji społecznych, zawierających zasady ich prowadzenia w sposób wykraczający poza ustalone prawem wymogi. ✓ Opracowanie i wdrożenie systemu informowania mieszkańców o wydarzeniach w Gminie z wykorzystaniem mediów społecznościowych oraz tradycyjnych form przekazu informacji. ✓ Zakup i wdrożenie mobilnej aplikacji informacyjnej dla Gminy. ✓ Opracowanie (coroczne) kalendarza wydarzeń, w tym plenerowych (np. Dożynki) oraz jego udostępnianie, w tym w mediach społecznościowych. ✓ Podjęcie działań w zakresie budowy mieszkań dostępnych dla różnych grup ekonomicznych.		

- ✓ Opracowanie schematu udziału w szkoleniach przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek podległych.

Źródło: Analizy własne.

Tabela 3. Cel strategiczny III. Gmina budująca markę "Dobrzyń nad Wisłą".

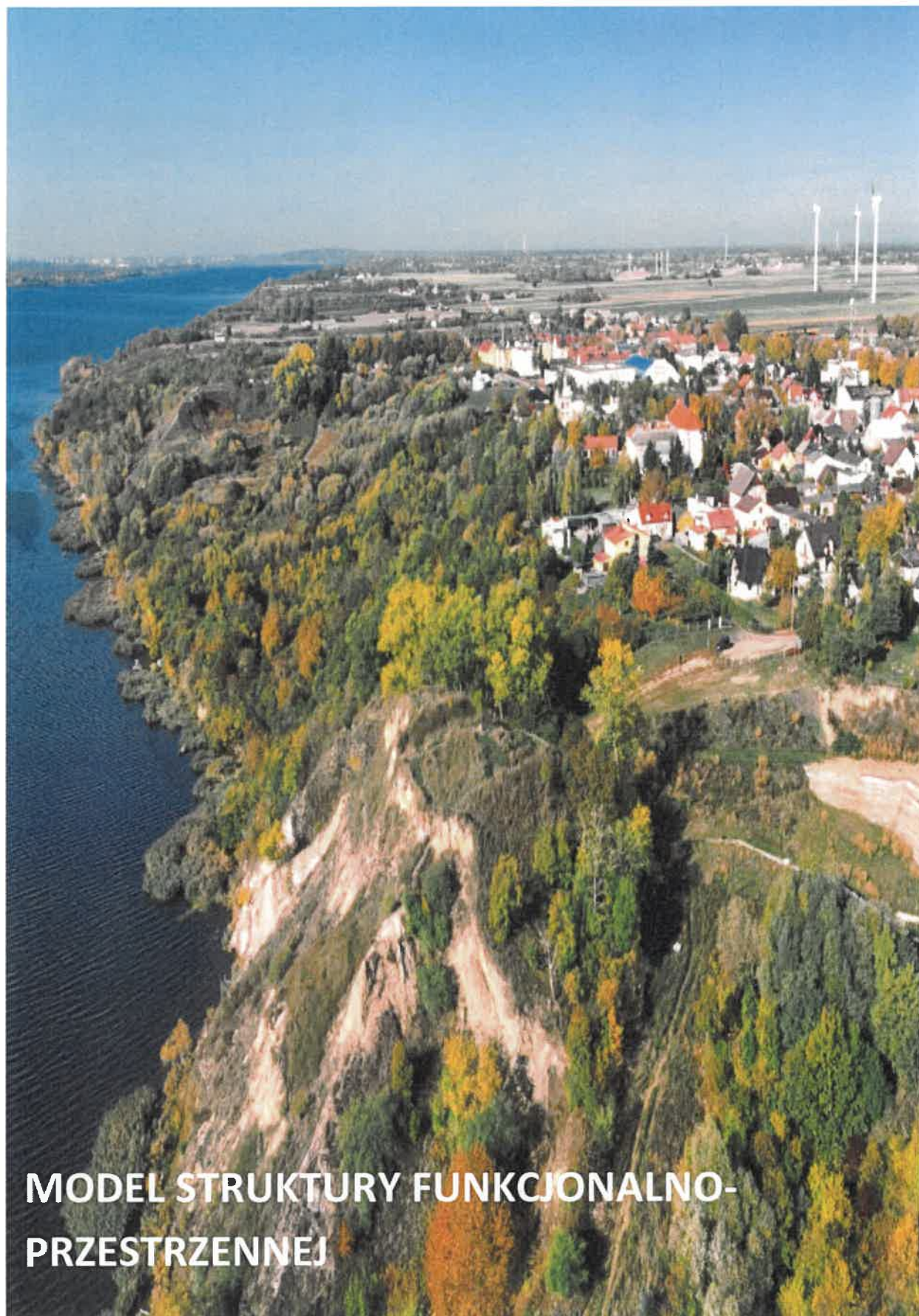
C.O.III. GMINA BUDUJĄCA MARKĘ "DOBRYŃ NAD WISŁĄ"		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OPIS DZIAŁAŃ	REZULTATY/EFEKTY
C.O.III.1. Atrakcyjne/sprzyjające warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej		
Zapewnienie/wspieranie tworzenia uzbrojonych terenów dla działalności usługowej i magazynowo-produkcyjnej, (aktywności gospodarczej) i ich promocja	Zakłada się odpowiadanie na bieżące potrzeby inwestorów w zakresie kształtowania przestrzeni dla gospodarki, m.in. poprzez: - współpracę z gestorami sieci infrastruktury technicznej, właścicielami terenów, w poszukiwaniu lub doposażeniu w infrastrukturę terenów inwestycyjnych adekwatnie do ich potrzeb (inwestorów); - przygotowanie konkretnych terenów inwestycyjnych, w tym zlokalizowanych w sąsiedztwie przebiegu planowanej drogi krajowej S10 pod ewentualne potrzeby inwestorów; - przygotowanie i udostępnienie terenów i obiektów będących w posiadaniu Gminy pod działalność gospodarczą oraz wsparcie w tworzeniu i podnoszeniu atrakcyjności obiektów dla prowadzenia działalności gospodarczych (usług w zakresie handlu, gastronomii, rozrywki, itp.) w ważnych przestrzeniach miasta Dobrzyń nad Wisłą – Rynek Starego Miasta, przestrzeń nad Zbiornikiem Włocławskim	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie
Zapewnianie wsparcia w zakresie rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej	Zakłada się m.in.: - wsparcie (finansowe, niefinansowe) osób aktywnych zawodowo, działających już jako przedsiębiorcy w rozwoju kreatywnego myślenia, skutkującego ulepszaniem usług lub produktów i dążeniem do tego, by coraz skuteczniej zaspokajać potrzeby rynku; - inicjowanie, współorganizowanie szkoleń, zrzeszania się przedsiębiorców i budowania przestrzeni do współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami, a także przedsiębiorcami, instytucjami, organami, w tym naukowo-badawczymi skutkującymi powstawaniem nowoczesnych usług i produktów	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie
C.O.III.2. Zagospodarowane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego		
Wspieranie rozwoju/prowadzenia działalności rolniczej, w tym wprowadzania innowacji w rolnictwie	Zakłada się wspieranie prowadzenia działalności rolniczej na terenie Gminy, w tym szczególnie wysokotowarowego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, m.in. poprzez: - koordynację, pomoc w uzyskiwaniu wsparcia finansowego i know-how w zakresie nowoczesnych form produkcji rolniczej, sprzętu i narzędzi wykorzystywanych w rolnictwie, a także powiększania areálu gospodarstw rolnych gwarantującego opłacalność produkcji; - ochronę najcenniejszych terenów rolnych przed rozwojem zabudowy niezwiązanej z rolnictwem	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy

Wspieranie rozwoju/prowadzenia małych gospodarstw rodzinnych, w tym w modernizacji i przystosowaniu ich do bieżących potrzeb rynku konsumentów	Zakłada się wspieranie utrzymania istniejących i rozwój nowych małych rodzinnych gospodarstw rolnych bazujących na tradycyjnych i ekologicznych formach produkcji rolniczej, m.in. poprzez: • koordynację, pomoc w uzyskiwaniu wsparcia finansowego i know-how w zakresie możliwości rozwoju rolnictwa ekstensywnego; • ochronę krajobrazu wiejskiego; • pomoc w rozwoju działalności agroturystycznej; • promocję rolnictwa ekstensywnego	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy
Wspieranie organizacji i stowarzyszeń związanych z działalnością rolniczą oraz współpracy rolników z tymi organizacjami i stowarzyszeniami	Zakłada się szerokie wsparcie: • organizacji i stowarzyszeń związanych z działalnością rolniczą działających na terenie Gminy; • współpracy rolników z ww. organizacjami i stowarzyszeniami, a także współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami funkcjonującymi w kraju i za granicą	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie
Wspieranie i inicjowanie partnerstwa i zrzeszania się rolników	• Zakłada się szerokie wsparcie i inicjowanie: partnerstwa i zrzeszania się rolników i przetwórców rolnych z terenu Gminy oraz współpracy z analogicznymi zrzeszeniami i partnerstwami funkcjonującymi w kraju i za granicą; • rozwoju grup producenckich w celu zwiększenia dostępu produktów dla dużych podmiotów handlowych	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie
Wspieranie rozwoju/prowadzenia działalności turystycznej i związanej z usługami sportu, w tym realizacja i wspieranie realizacji infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	Zakłada się: • wspieranie tworzenia/tworzenie infrastruktury turystycznej, w tym miejsc noclegowych, obiektów gastronomicznych, przystani wodnych, plaż, szlaków i dróg wodnych; wspieranie wyposażenia/wyposażenie w urządzenia i sprzęty turystyczne, sportowe, w tym dla uprawiania sportów zawodowych; • organizację i współorganizację wydarzeń rozrywkowo-rekreacyjno-sportowych; wspieranie rozwoju działalności turystycznej w Gminie	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy
Promocje lokalnej twórczości kulturowej i tradycji rzemieślniczej oraz wspieranie powstawania i promowanie opartych na nich produktów lokalnych	Zakłada się: • wspieranie tworzenia infrastruktury turystycznej, w tym miejsc noclegowych, obiektów gastronomicznych, miejsc, izb pamięci, izb muzealnych, ścieżek i obiektów edukacyjno-historycznych, parków rozrywki, wiosek tematycznych i innych atrakcji turystycznych w oparciu o potencjał kulturowo-historyczny Gminy, m.in. dworów ziemiańskich; historycznych założeń miasta Dobrzyń nad Wisłą, dziedzictwa Ziemi Dobrzyńskiej; • wsparcie osób i przedsiębiorców zajmujących się rzemieślniczą produkcją produktów tradycyjnych, regionalnych lub chcących taką działalność rozpocząć poprzez system wsparcia inwestorów lokalnych, pomocy w zakładaniu działalności, obsługi formalno-prawnej,	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy

	wskazanie możliwości uzyskania różnorodnych form wsparcia z zewnątrz, wskazania nieruchomości, terenów i gminnych mogących stanowić siedzibę działalności gospodarczej/miejsce świadczenia usług z preferencyjnymi warunkami najmu i uiszczenia podatków	
Promocja lokalnych walorów przyrodniczych oraz wspieranie powstawania i promowanie opartych na nich produktów lokalnych	Zakłada się wykorzystanie walorów przyrodniczych Gminy do rozwoju gospodarczego, poprzez: • realizację/pomoc w realizacji ścieżek i obiektów edukacyjno-przyrodniczych; • wsparcie osób i przedsiębiorców zajmujących się prowadzeniem działalności gospodarczej opartej na walorach przyrodniczych, w tym w oparciu o Zbiornik Włocławski, tereny o dużym zróżnicowaniu wysokości, jeziora i lasy	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy
Realizacja sieci szlaków turystycznych na bazie dziedzictwa przyrodniczo-kulturowo-historycznego	Zakłada się realizację szlaków turystycznych opartych na dziedzictwie przyrodniczym – połączenie miejsc atrakcyjnych przyrodniczo; opartych na dziedzictwie kulturowo-historycznym – połączenie miejsc atrakcyjnych kulturowo i historycznie, wyposażenie tych szlaków zgodnie z aktualnymi potrzebami turystów w miejsca postojowe, wypoczynku i rekreacji, wsparcie w powstawaniu wzdłuż szlaków miejsc gastronomicznych i noclegowych	Wzrost konkurencyjności gospodarczej Gminy
Wspieranie i inicjowanie partnerstwa i zrzeszania się osób prowadzących działalność turystyczną	Zakłada się wspieranie wszelkiego rodzaju partnerstw służących rozwojowi turystyki, m.in. poprzez: • koordynację współpracy przedsiębiorców z branży turystycznej; • promowanie idei współpracy i zrzeszania się przedsiębiorców z branży turystycznej	Wzrost konkurencyjności Gminy; poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy
C.O.III.3. Atrakcyjne/sprzyjające warunki dla rozwoju zawodowego mieszkańców		
Promowanie postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców	Prowadzenie kampanii społecznych na rzecz rozwoju własnej działalności gospodarczej, poszerzania własnych kompetencji zawodowych	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; poprawa lokalnego rynku pracy; poprawa warunków materialnych mieszkańców Gminy
Prowadzenie/wspieranie działań podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców, w tym wspieranie przedsiębiorców szkolących pracowników i tworzących miejsca pracy	Zakłada się m.in.: • wspieranie osób aktywnych, osób pozostających poza rynkiem pracy, bezrobotnych i biernych zawodowo w zdobywaniu i udoskonaleniu swoich umiejętności, tak aby pozyskana i realizowana praca dawała satysfakcję zarówno w zakresie samorealizacji jak i finansowym (podnoszenie kompetencji dających możliwość awansu, jak i dających szansę na znalezienie pierwszej pracy lub powrót na rynek pracy). Szczególnie istotne będą działania kierowane dla ludzi młodych, aby pierwsza praca dawała możliwości samotrzymania się i rozwoju, a także dla ludzi powracających na rynek pracy, aby w pełni wykorzystać ich potencjał do	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania; poprawa lokalnego rynku pracy

	budowania gospodarczego rozwoju Gminy; wspieranie działalności szkoleniowo-edukacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorców	
Wspieranie szkolnictwa zawodowego odpowiadającego na potrzeby rynku pracy, w tym szczególnie w zakresie działalności rolniczej, turystycznej	Zakłada się wspieranie szkolnictwa zawodowego, m.in. poprzez: - lobbowanie na rzecz prowadzenia edukacji w zakresie kierunków odpowiadających na bieżące potrzeby rozwoju lokalnego rynku pracy; - wspieranie wyposażenia szkół w nowoczesną infrastrukturę edukacyjną - promowanie szkolnictwa zawodowego	Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie; wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania; poprawa lokalnego rynku pracy
Prowadzenie/wspieranie działań służących możliwości łączenia życia zawodowego z rodzinnym	Zakłada się, m.in.: - wspieranie przedsiębiorców w tworzeniu systemu godzin pracy umożliwiającej opiekę nad dziećmi; - aktywizację kobiet powracających na rynek pracy po okresie macierzyńskim; - promowanie idei łączenia życia zawodowego z rodzinnym	Wzrost atrakcyjności Gminy do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej; wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy; poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy
Działania: ✓ Utworzenie w strukturze Urzędu Miejskiego Centrum Obsługi Inwestora, w tym stanowiska odpowiedzialnego za poszukiwanie finansowania, opracowywanie i pomoc w opracowywaniu wniosków projektów organizacyjno-inwestycyjnych. ✓ Stworzenie bazy informacyjnej dotyczącej: infrastruktury sportowej w Gminie, możliwości inwestowania na terenie Gminy, przedsiębiorców lokalnych tworzących, działających na terenie Gminy z określeniem branży i nazw produktów/usług oraz udostępnienie jej na stronie internetowej Gminy, w mediach społecznościowych, tablicach informacyjnych (sołeckich). ✓ Pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów skutkujących rozwojem turystyki, w tym szczególnie w zakresie uprawiania sportów. ✓ Pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów skutkujących rozwojem rolnictwa, w tym dotyczących rozwoju rolnictwa ekologicznego w kierunku produktów o dużej wartości dodanej, produktów funkcyjnych, rozwoju produktów niespożywczych opartych na surowcach roślinnych, rozwoju produktów spożywczych o znanej i autentycznej historii wytwarzania i przetwarzania. ✓ Wsparcie/lobbowanie na rzecz uruchomienia i prowadzenia kierunku kształcenia w szkole ponadpodstawowej związanego ze sportem/rehabilitacją sportową oraz służącego rozwojowi rolnictwa ekologicznego, gastronomii. ✓ Modernizacja/rozbudowa przystani w Dobrzyniu nad Wisłą. ✓ Budowa tras/torów rowerowych, szczególnie w zakresie MTB. ✓ Modernizacja istniejącej infrastruktury sportowej, ewentualnie budowa nowej: hali sportowej, stadionu, w odpowiedzi na bieżące i przyszłe uwarunkowania rozwoju. ✓ Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych; terenów usług turystyki (w tym umożliwiające lokalizację obiektów noclegowych) w odpowiedzi na aktualne potrzeby Gminy. ✓ Opracowanie znaku graficznego (logo) dla lokalnych produktów wytwarzanych, świadczonych na terenie Gminy. ✓ Wsparcie/lobbowanie na rzecz utworzenia bazy camperowej/campingowej odpowiadającej aktualnym potrzebom turystów.		

Źródło: Analizy własne.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

MODEL STRUKTURY FUNKcjONALNO- PRZESTRZENNEJ

Schemat ukazujący kluczowe elementy, które obecnie oraz w przyszłości będą istotnie oddziaływać na rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny Gminy.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Dobrzyń nad Wisłą przedstawia docelowe układy i wzajemne relacje między głównymi elementami zagospodarowania terenu, które pełnią przypisane im funkcje, wynikające z obecnego już zagospodarowania oraz realizacji zamierzeń władz Gminy i lokalnej społeczności. Te elementy, pod wpływem określonych działań (wzmacniania potencjałów i minimalizowania barier), będą miały stymulujący wpływ na rozwój Gminy.

Ww. model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym przedstawiony został jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, zbudowany z:

- ✓ struktury sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych oraz głównych elementów infrastruktury społecznej
- ✓ systemu powiązań przyrodniczych
- ✓ głównych korytarzy i elementów sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych
- ✓ głównych elementów infrastruktury technicznej

Dodatkowo określono dwa elementy mające znaczący wpływ na możliwości rozwojowe Gminy:

- ✓ obszary i obiekty stanowiące potencjał rozwoju Gminy
- ✓ obszary i obiekty stanowiące ograniczenia lub utrudnienia rozwoju Gminy

Tabela 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy - opis.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych oraz główne elementy infrastruktury społecznej	
	Ukształtowana czytelna struktura sieci osadniczej Gminy z miastem Dobrzyń nad Wisłą jako głównym ośrodkiem obsługi mieszkańców, wspieranym przez zespół wsi Grochowski – Szpiegowo oraz miejscowość Chalin, a także siecią pozostałych miejscowości wiejskich (sołectkie). Zakłada się kształtowanie rozwoju miasta Dobrzyń nad Wisłą i miejscowości wiejskich zgodnie z ich pozycją w ww. hierarchii sieci osadniczej w sposób zapewniający pełen dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, a także komercyjnych oraz rynku pracy. • miasto Dobrzyń nad Wisłą - główny ośrodek obsługi mieszkańców. Największa miejscowość pod względem liczby mieszkańców w Gminie, pełniąca najważniejsze funkcje, gdzie występuje największa koncentracja usług w zakresie: administracji, opieki i wychowania dzieci, edukacji dzieci i młodzieży, zdrowia i opieki społecznej, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa, integracji społecznej. • Grochowski-Szpiegowo, Chalin – ośrodki wspomagające główny ośrodek obsługi mieszkańców. Miejscowości wiejskie o dużej liczbie ludności, wspomagające miasto Dobrzyń nad Wisłą w zakresie zapewnienia dostępu do usług publicznych na terenie Gminy. Pełnią one rolę ośrodków obsługi mieszkańców w zakresie usług: opieki i wychowania dzieci, edukacji dzieci i młodzieży, zdrowia i opieki społecznej, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa (Chalin), zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa, integracji społecznej (Grochowski).

	Bachorzewo, Chudzewo, Dyblin, Glewo, Główczyn, Kamienica, Kisielewo, Kochoń, Kolonia Chalin, Krepa, Krojczyn, Lenie Wielkie, Łagiewniki, Michałkowo, Mokowo, Mokówko, Mokre, Plomiany, Ruszkowo, Skaszewo, Strachon, Stróżewo, Szpiegowo, Tulibowo, Wierznica, Wierzniczka, Zbyszewo – pozostałe miejscowości sołeckie pełniące zróżnicowaną rolę ośrodków obsługi mieszkańców w zakresie usług społecznych. Infrastruktura społeczna będzie kształtowana zgodnie z bieżącymi potrzebami mieszkańców, w tym w zakresie ich liczby i struktury wg wieku. Opierać się będzie na wysokiej klasy obiektach, miejscach spełniających najwyższe standardy techniczne, w tym funkcjonalne oraz estetyczne, tak by korzystać z niej w równym względzie mogli wszyscy interesariusze, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Wsparcie miasta Dobrzyń nad Wisłą w zakresie rozwoju będzie odpowiedzią na zaliczenie go w polityce regionalnej do „miast małych” – zakłada się wykorzystanie małomiasteczkowego klimatu w połączeniu z budową systemu usług na jak najwyższym poziomie do budowania jego konkurencyjności. Z punktu widzenia polityki regionalnej miasto Dobrzyń nad Wisłą w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego wskazane jest jako ośrodek lokalny, którego celem jest stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie Gminy. W przestrzeni Gminy dostrzega się również miejscowości, które ze względu na swoje bliskie położenie oraz rozwój przestrzenny, który zmierza w tym samym kierunku, tworzą jednolitą strukturę przestrzenną. Obydwie miejscowości dzięki wzajemnemu sąsiedztwu, wykazują liczne powiązania funkcjonalno-przestrzenne, które przyczyniają się do ich wspólnego rozwoju – Grochowalsk-Szpiegowo.
System powiązań przyrodniczych	
	Ciągły system powiązań przyrodniczych oparty o obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym szczególnie: korytarz ekologiczny wg PAN w Białowieży (Dolina Dolnej Wisły) stanowiący część jednego z siedmiu głównych korytarzy, których rolą jest zapewnianie łączności ekologicznej w skali całego kraju oraz włączenie obszaru Polski w paneuropejską sieć ekologiczną. Wspomniany korytarz stanowi część systemu przyrodniczego województwa kujawsko-pomorskiego, definiowanego jako obszar szczególnie cenny przyrodniczo i krajobrazowo i jest kluczowym zasobem w zakresie ochrony, utrzymania, rozwoju i wzmacniania walorów środowiskowych regionu tereny leśne i zadrzewione – mimo że Gmina charakteryzuje się niskim stopniem zalesienia, obszary leśne stanowią ważne miejsce bytowania fauny i flory, a także mają znaczący wpływ dla osłabienia negatywnych skutków zmian klimatu wody powierzchniowe rzek (Wisła/Zbiornik Włocławski, Wierzniczka, Kamieniczka, Zjawionka, Bętlewianka) i jezior (Lenie Wielkie, Chalińskie) oraz tereny bezpośrednio z nimi graniczące stanowiące ciągi ekologiczne. Są to rozległe tereny, o wyróżniającym się, naturalnym i niezdegradowanym krajobrazie. Pełnią funkcję korytarzy ekologicznych, są ostoją wielu gatunków ssaków i ptaków, jak również innych zwierząt. Stanowią również wartości ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem obszary występowania gruntów organicznych skupione głównie wzdłuż cieków wodnych i w terenach leśnych, stanowiące ważne miejsce bytowania fauny i flory, a także mające znaczący wpływ dla ochrony stanu wód. Zakłada się kształtowanie przestrzeni w taki sposób, aby utrzymać, a tam gdzie to jest konieczne uzupełnić, ciągłość lokalnych korytarzy ekologicznych oraz korytarza ekologicznego wg PAN.
Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych	
	Spójny system transportowy składający się z dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz planowanej drogi ekspresowej S10 (Autostrada A1 – Obwodnica Aglomeracji Warszawskiej) wraz z węzłem drogowym zlokalizowanym w sąsiedniej gminie Wielgie, planowanych linii kolejowych nr 5 i 50 (koleje dużych prędkości realizowane w ramach inwestycji towarzyszących przy realizacji Centralnego Portu Komunikacyjnego), międzynarodowej drogi wodnej E40 (Morze Bałtyckie – Morze Czarne), oraz sieci dróg rowerowych wraz z elementami infrastruktury transportu publicznego. Kształtowany w taki sposób aby zapewnić Gminie włączenie jej w system dróg krajowych. Szczególne znaczenie w tym zakresie ma planowana droga krajowa S10 oraz drogi wojewódzkie: DW558 (Lipno – Dyblin), DW562 (Szpetal Górny – Płock, na odcinku od granicy zachodniej Gminy do miasta Dobrzyń nad Wisłą), które zapewniają dojazd do węzła drogowego stanowiącego

	włączenie do ww. S10. Dodatkowo drogi te wraz z drogą DW541 (Lubawa – Dobrzyń nad Wisłą), stanowią ważny element sieci drogowej umożliwiający połączenie Gminy z ośrodkami gmin sąsiednich, a także w dalszym ich przebiegu połączenie z ośrodkami ponadlokalnymi (Lipno, Sierpc) i regionalnymi (Włocławek, Płock). Dla ruchu krajowego, a nawet międzynarodowego zakłada się również wykorzystanie drogi wodnej E40 wymagającej jednak modernizacji do klasy żeglowności minimum IV wg konwencji AGN. Przez teren Gminy planowany jest również przebieg linii kolejowych najwyższych prędkości nr 5 (węzeł CPK – Płock – Grudziądz – Gdańsk) i nr 50 (Grochowski – Włocławek). Jednak są to linie kolejowe, które nie będą bezpośrednio obsługiwać Gminy, najbliższy przystanek kolejowy będzie zlokalizowany w Płocku i we Włocławku. Wyżej wymieniona infrastruktura w regionalnym ujęciu transportu pasażerskiego i towarowego stanowi infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej obsługującą następujące kierunki obsługi województwa: Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) – obsługiwane cięgami: MDW E40 Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwany cięgami: S10, MDW E40, Szczecin, Europa Zachodnia – obsługiwany cięgiem S10. Spójność wewnętrzną Gminy gwarantuje rozbudowana i utrzymana w dobrym stanie technicznym sieć dróg tworzona przez drogi powiatowe i drogi gminne zapewniające połączenie Gminy z miejscowościami gmin sąsiednich, a także obszarów wiejskich Gminy z miastem Dobrzyń nad Wisłą oraz obsługę mniejszych miejscowości na terenie Gminy. Gwarantują one sprawny dojazd do miejsc/obiektów świadczenia usług społecznych. Dostęp ten będzie również zagwarantowany przez spójną sieć dróg rowerowych – zakłada się kształtowanie sieci dróg rowerowych głównie wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych oraz również na terenach atrakcyjnych pod względem turystycznym. Z poziomu prowadzenia polityki regionalnej, wschodnia część Gminy razem z miastem Dobrzyń nad Wisłą została zaliczona do Obszaru Strategicznej Interwencji – OSI obszarów peryferyjności transportowej (wewnętrzne peryferia). Obszary te odznaczają się ograniczeniami w zakresie sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do ośrodka będącego siedzibą powiatu oraz dalej do ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz lub Torunia). Zakłada się budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury służącej sprawnej organizacji transportu publicznego, w tym przystanków autobusowych, parkingów, w tym w zakresie przystosowania ich do możliwości korzystania przez osoby z niepełnosprawnością. W zakresie bezpiecznego poruszania się w przestrzeni Gminy osób pieszych, zakłada się budowę nowych, modernizację istniejących cięgów pieszych i pieszo-rowerowych w sposób zapewniający komfort użytkowania oraz ich wysoką funkcjonalność, tj. możliwość korzystania przez wszystkich, w tym osoby z niepełnosprawnością. Z racji krzyżowania się w centrum miasta Dobrzyń nad Wisłą dróg wojewódzkich, zakłada się prowadzenie najpierw analiz możliwości i zasadności, a następnie ewentualnie realizację obwodnicy miasta wyprowadzającej z niego ruch tranzytowy.
Główne elementy infrastruktury technicznej	
	Spójny i funkcjonujący w każdych warunkach, w tym również w warunkach awarii, system sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Przez teren Gminy przebiegają istniejące, a także są planowane sieci i obiekty infrastruktury o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Zakłada się kształtowanie przestrzeni uwzględniające ich przebiegi, potrzebę rozbudowy i modernizacji, tak by zapewnić ich niezakłócone funkcjonowanie. Konkurencyjność Gminy zapewni kształtowanie spójnej sieci infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym, budowanej, rozbudowywanej i modernizowanej w sposób gwarantujący nieprzerwane dostarczanie mediów w Gminie z uwzględnieniem ich wpływu na pozostałe funkcjonalności w Gminie.
Obszary i obiekty stanowiące potencjał rozwoju Gminy	
	Obszar Gminy odznacza się wieloma uwarunkowaniami stanowiącymi potencjał, które poprzez odpowiednie wsparcie należy wykorzystać do budowania konkurencyjności Gminy. W sąsiedztwie planowanej drogi krajowej S10 zakłada się realizację terenów inwestycyjnych wykorzystujących i tak już zmienioną przez budowę ww. drogi przestrzeń oraz możliwości szybkiego dostarczania produktów i usług do klientów w regionie i kraju. Jest to też odpowiedź na działanie określone w

	polityce regionalnej wg koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego „gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym”. Rozbudowana działalność rolnicza Gminy bazująca na dogodnych uwarunkowaniach przyrodniczych oraz wysokiej kulturze rolnej będzie jeszcze wzmacniana i rozwijana, głównie w przestrzeni występowania gleb najlepszych klas bonitacyjnych. Zakłada się również wzmocnienie już istniejącego oraz rozwój nowych branż przemysłu rolno-spożywczego. Wszystkie te uwarunkowania będą podstawą rozwoju rolnictwa produkującego żywność najwyższej jakości wpisującego się m.in. w ideę „od pola do stołu”. Gmina dzięki temu zyska nową markę/produkt gospodarczy – OSI Dobrzyń dla żywności. W polityce regionalnej województwa niemal cały obszar Gminy (z wyjątkiem północnej części) został wskazany jako obszar zasobu gleb najwyższych klas, który stanowi jeden z kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa. Położenie Gminy nad Zbiornikiem Włocławskim, istniejąca już infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz dogodne uwarunkowania przyrodnicze (znaczne spadki terenu, jeziora) wykorzystane zostaną do rozwoju turystyki, a także infrastruktury sportowej, w tym szczególnie dla uprawiania sportu zawodowego. W zakresie rozwoju turystyki wyróżniają się miejscowości: Chalin, Lenie Wielkie, Tulibowo, Glewo, Bachorzewo oraz miasto Dobrzyń nad Wisłą – zakłada się rozwój atrakcji turystycznych, organizację wydarzeń kulturalno-sportowych, a także budowę, rozbudowę nowoczesnej infrastruktury turystycznej, w tym bazy noclegowej, szczególnie o wysokim standardzie. Topowe uwarunkowania zostaną uzupełnione wykorzystaniem występujących na terenie Gminy innych miejsc/obiektów, na podstawie których będą budowane produkty turystyczne, w tym obiekty zabytkowe, istniejące szlaki turystyczne, prowadzona już działalność gospodarcza wyróżniająca Gminę na arenie regionu i kraju (m.in.: produkcja wina, działalność sadowniczo-ogrodnicza, restauracja ze znakiem Dziedzictwo kulinarne Kujawy i Pomorza). Konkurencyjność Gminy będzie budowana również poprzez kształtowanie przestrzeni publicznych o wysokim znaczeniu dla określenia jej wizerunku, w tym umożliwienie „otwarcia na Wisłę”, tj. takiego kształtowania przestrzeni, również zabezpieczenia stromych zboczy, aby brzeg Zbiornika Włocławskiego był dostępny jako przestrzeń publiczna; tworzenia, rozbudowy, renowacji i prawidłowego eksponowania w przestrzeni: Placu Wolności (rynek starego miasta), góry zamkowej, bulwarów, parku miejskiego, terenów przebiegu tras rowerowych MTB, przystani rzecznej. Gmina dzięki ww. działaniom zyska nową markę/produkt gospodarczy - OSI „Dobrzyń aktywny”. Zakłada się współpracę w zakresie Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (OPPT) - poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (powiat lipnowski), mający głównie na celu kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatu
	Obszary i obiekty stanowiące ograniczenia lub utrudnienia rozwoju Gminy Obszar Gminy odznacza się pewnymi uwarunkowaniami stanowiącymi problem lub ograniczenie możliwości jej rozwoju, wymagający szczególnego zagospodarowania służącego zaniechaniu ich negatywnego wpływu na budowanie konkurencyjności Gminy. Pozostawienie aktualnego stanu może doprowadzić do zahamowania jej rozwoju. W obszarach zagrożonych występowaniem ekstremalnych warunków naturalnych (powodzi, osuwania się mas ziemnych, suszy) zakłada się kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem tych zagrożeń, w tym zgodnie z przepisami odrębnymi z zastosowaniem wszelkich możliwych technik i technologii zagospodarowywania tych obszarów i zabezpieczeniu ich przed tymi zagrożeniami. Ważnym zagadnieniem jest zabezpieczenie techniczne obszaru przestrzeni publicznej - góry zamkowej, tak by mogła pełnić swoje funkcje. Istotny problem rozwoju przestrzennego Gminy stanowią przebiegi istniejących i planowanych sieci i obiektów infrastruktury technicznej i transportowej. Zakłada się lobbowanie w zakresie ich lokalizacji/przebiegu aby nie wiązało się to z negatywnym oddziaływaniem na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy. Są to obszary wymagające szczególnego zagospodarowania umożliwiającego zbudowanie spójnej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy – OSI „Dobrzyń funkcjonalny”.

	Część ww. uwarunkowań stanowiło podstawę określenia dla Gminy OSI regionalnych: gmina zagrożona trwałą marginalizacją; gmina wykazująca negatywną sytuację społeczno-gospodarczą w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości; obszary cechujące się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa.
--	---

Źródło: Analizy własne.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary zagadnień wyodrębnione na podstawie zdiagnozowanych potencjałów bądź problemów, których wykorzystanie lub rozwiązanie wymaga wielodzielzinowych działań, wykraczających niejednokrotnie poza możliwości finansowo-organizacyjne Gminy.

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy

DOBRZYŃ AKTYWNY

Obszar zdelimitowany na bazie niewykorzystanego potencjału do rozwoju turystyki sportowej. Gmina posiada znaczące walory do rozwoju sportu, w tym zawodowego. Mogą one stanowić podstawę rozwoju lokalnej marki Gminy, znaku rozpoznawalnego na regionalnym, a nawet krajowym rynku przemysłu czasu wolnego, w tym szczególnie w zakresie uprawiania sportu. Założeniem jest aby Gmina, w tym miasto Dobrzyń nad Wisłą- jako główny ośrodek- stała się centrum rozwoju sportu, w tym zawodowego. Rozwój infrastruktury sportowej, w tym modernizacja mariny, realizacja torów rowerowych, umożliwią rozwój turystyki sportowej, w tym sportów wyczynowych. Zarówno warunki panujące na Zbiorniku Włocławskim w zakresie uprawiania sportów wodnych, jak i strome zbocza oraz znaczące różnice wysokości i nachylenie terenów w strefie przybrzeżnej Zbiornika wskazują na realne szanse wykorzystania tych uwarunkowań do rozwoju działalności gospodarczych związanych ze sportem, w tym szczególnie wyczynowym połączonym z rozwojem działalności związanych z aktywnością rekreacyjną.

Wykorzystanie możliwości rozwoju działalności turystycznej opartej na uprawianiu sportu, wynikających z:

- ✓ Położenia Gminy nad Zbiornikiem Włocławskim oferującym korzystne warunki do uprawiania windsurfingu, żeglarstwa, kajakarstwa. Szczególnie dobre warunki, wyróżniające się w skali regionu, a także środkowej części kraju, istnieją w zakresie uprawiania windsurfingu. Pasjonaci tej dyscypliny sportowej i sposobu spędzania czasu wolnego cenią sobie miejsce na wysokości Góry Zamkowej w Dobrzyniu nad Wisłą.
- ✓ Istniejącej bazy infrastruktury sportowej. W Gminie funkcjonuje hala sportowa, przystań żeglarska/marina, stadion – infrastruktura mogąca stanowić podstawę rozwoju sportu
- ✓ Dużego zróżnicowania wysokości terenu w strefie przybrzeżnej Wisły. Wiele stromych zjazdów i podjazdów, ekstremalnych ścieżek i wyboistego terenu stwarza szczególnie dobre uwarunkowania do rozwoju sportów rowerowych MTB.

Obszar: miasto Dobrzyń nad Wisłą oraz obszar wzdłuż brzegów Zbiornika Włocławskiego

Zakres dotychczas zidentyfikowanych zadań i przedsięwzięć:

- ✓ Utworzenie w strukturze Urzędu Miejskiego Centrum Obsługi Inwestora, w tym stanowiska odpowiedzialnego za poszukiwanie finansowania, opracowywanie i pomoc w opracowywaniu wniosków projektów organizacyjno-inwestycyjnych,
- ✓ Stworzenie bazy informacyjnej dotyczącej:
 - infrastruktury sportowej w Gminie
 - możliwości inwestowania na terenie Gminy,
 - przedsiębiorców lokalnych tworzących, działających na terenie Gminy z określeniem branży i nazw produktów/usług,
 oraz udostępnienie jej na stronie internetowej Gminy, w mediach społecznościowych, tablicach informacyjnych (sołeckich),
- ✓ Pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów skutkujących rozwojem turystyki, w tym szczególnie w zakresie uprawiania sportów,
- ✓ Wsparcie/lobbowanie na rzecz uruchomienia i prowadzenia kierunku kształcenia w szkole ponadpodstawowej związanego ze sportem i rehabilitacją sportową
- ✓ Modernizacja/rozbudowa przystani w Dobrzyniu nad Wisłą
- ✓ Budowa tras/torów rowerowych, szczególnie w zakresie MTB
- ✓ Modernizacja istniejącej infrastruktury sportowej, ewentualnie budowa nowej, m.in.: hali sportowej, stadionu, w odpowiedzi na bieżące i przyszłe uwarunkowania rozwoju

Oczekiwane efekty interwencji:

- ✓ wzrost konkurencyjności/pojawienie się Gminy na rynku turystycznym ze skonkretyzowaną ofertą turystyczną
- ✓ nabycie nowych cech rozwoju - obszar efektywny turystycznie, rozwijający się w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju
- ✓ pojawienie się nowych produktów i usług na rynku turystycznym odpowiadających aktualnym potrzebom
- ✓ współpraca w zakresie rozwoju, a także integracja produktów oferty turystycznej
- ✓ wzrost lokalnego patriotyzmu i przywiązania do miejsca.

DOBRZYŃ DLA ŻYWNOŚCI

Obszar zdelimitowany na podstawie bardzo korzystnych uwarunkowań rozwoju rolnictwa, zarówno wysokotowarowego jak i ekologicznego. Gmina charakteryzuje się m.in. wysoką produkcją rolniczą w zakresie upraw owoców i warzyw i jednocześnie stosunkowo dużą liczbą małych gospodarstw rodzinnych. Założeniem jest, aby Gmina stała się centrum rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości, w tym ekologicznej, opartej na potencjale małych rodzinnych gospodarstw. Umożliwi to realizację wspieranej obecnie przez Komisję Europejską idei „od pola do stołu”, polegającej na stworzeniu korzystnego środowiska żywnościowego, dzięki któremu łatwiej będzie wybierać zdrowe i zrównoważone sposoby odżywiania. Przyniesie to korzyści dla zdrowia i jakości życia konsumentów, którym w coraz większym stopniu zależy na tym, by żywność była świeża, jak najmniej przetworzona i pozyskiwana w sposób zrównoważony. Gwarantują to krótkie łańcuchy dostaw, dzięki którym konsumenci mają łatwiejszy dostęp do informacji na temat jak i przez kogo była żywność wyprodukowana.

Wykorzystanie możliwości rozwoju rolnictwa wynikających z:

- ✓ uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych rozwoju rolnictwa – wysoki potencjał przyrodniczy i wysoka kultura rolna dają mocne podstawy rozwoju nowoczesnego rolnictwa oraz produktów i usług wytworzonych na jego bazie, w tym przemysłu rolno-spożywczego liczącego się w skali regionu i kraju
- ✓ uwarunkowań kulturowych wynikających z położenia Gminy w zdefiniowanym regionie etnograficznym – Ziemia Dobrzyńska. Już dziś funkcjonują ugruntowane na rynku lokalnym i powiatowym produkty, jak chleb dobrzyński, miody, wina, tradycje kulinarne wsi dobrzyńskiej
- ✓ aktualnych trendów i potrzeb zarówno w Gminie jak i kraju i świecie – zmiany klimatyczne, potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, w tym opartego na zdrowej żywności o wiadomym źródle pochodzenia.

Obszar: cała Gmina z uwzględnieniem uwarunkowań fizjograficznych i społecznych.

Zakres dotychczas zidentyfikowanych zadań i przedsięwzięć:

- ✓ Utworzenie w strukturze Urzędu Miejskiego Centrum Obsługi Inwestora, w tym stanowiska odpowiedzialnego za poszukiwanie finansowania, opracowywanie i pomoc w opracowywaniu wniosków projektów organizacyjno-inwestycyjnych,
- ✓ Stworzenie bazy informacyjnej dotyczącej:
 - możliwości inwestowania na terenie Gminy,
 - przedsiębiorców lokalnych tworzących, działających na terenie Gminy z określeniem branży i nazw produktów/usług,oraz udostępnienie jej na stronie internetowej Gminy, w mediach społecznościowych, tablicach informacyjnych (sołeckich),
- ✓ Pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów skutkujących rozwojem rolnictwa, w tym dotyczących rozwoju rolnictwa ekologicznego w kierunku produktów o dużej wartości dodanej, produktów funkcyjnych, rozwoju produktów niespożywczych opartych na surowcach roślinnych, rozwoju produktów spożywczych o znanej i autentycznej historii wytwarzania i przetwarzania,
- ✓ Wsparcie/lobbowanie na rzecz uruchomienia i prowadzenia kierunku kształcenia w szkole ponadpodstawowej służącego rozwojowi rolnictwa ekologicznego, gastronomii.

Oczekiwane efekty interwencji:

- ✓ wzrost konkurencyjności gospodarczej Gminy w sektorze produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego
- ✓ pojawienie się na rynku nowych lub/i unowocześnionych produktów i procesów produkcji rolnej
- ✓ wzmocnienie pozycji (stabilności rozwoju) lokalnych producentów, wytwórców i rzemieślników
- ✓ wzrost udziału lokalnych producentów, wytwórców w regionalnym i krajowym rynku produktów i usług
- ✓ wzrost społeczny bazujący na świadomym społeczeństwie, w którym rozwijane będą nowe technologie produkcji i przetwarzania produkcji rolnej z uwzględnieniem idei zrównoważonego rozwoju
- ✓ ochrona i zachowanie wysokiej jakości przestrzeni przyrodniczej i kulturowej
- ✓ wzrost udostępniania dziedzictwa kulturowego szerokiemu gronu odbiorców
- ✓ współpraca w zakresie rozwoju, a także integracja produktów oferty rolniczej
- ✓ wzrost lokalnego patriotyzmu i przywiązania do miejsca.

DOBRZYŃ FUNKcjONALNY

Obszar zdelimitowany na podstawie występowania problemu ograniczeń w zagospodarowaniu znacznej części Gminy wynikającego z realizacji lub planowanej realizacji inwestycji infrastruktury technicznej, transportowej, a także występowania zagrożeń naturalnych (obszary zagrożenia powodzią, osuwania się mas ziemnych).

Rozwiązanie problemu licznych ograniczeń w możliwości zagospodarowania terenu Gminy, w tym utrudniających jej prawidłowy rozwój społeczno-gospodarczy, wynikających z:

- ✓ zlokalizowanych elektrowni wiatrowych, które powodują (ze względu na obowiązujący mpzp) ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, w tym szczególnie w bezpośrednim otoczeniu miasta Dobrzyń nad Wisłą oraz w jego granicach
- ✓ przebiegu planowanej drogi ekspresowej S10 wpływającej na ograniczenie możliwości lokalizowania zabudowy wrażliwej na hałas, fragmentaryzującej przestrzeń Gminy, szczególnie w obszarach wykorzystywanych rolniczo – dzielenie pól uprawnych utrudni prowadzenie działalności rolniczej
- ✓ przebiegu planowanej linii kolejowej wysokich prędkości fragmentaryzującej przestrzeń Gminy - spowoduje ograniczenie obsługi mieszkańców północnej części Gminy przez miasto Dobrzyń nad Wisłą oraz spowoduje dzielenie pól uprawnych, co utrudni prowadzenie działalności rolniczej
- ✓ występowania terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, szczególnie tych zlokalizowanych w mieście Dobrzyń nad Wisłą ograniczających możliwości realizacji przestrzeni publicznych, w tym na wzgórzu zamkowym. Wzgórze, aby mogło pełnić funkcję urządzonej przestrzeni publicznej musi zostać wzmocnione, ustabilizowane.

Obszar: cała Gmina z uwzględnieniem uwarunkowań fizjograficznych i społecznych.

Zakres dotychczas zidentyfikowanych zadań i przedsięwzięć:

- ✓ opracowywanie aktów planowania przestrzennego, w tym z ustalaniem terenów zieleni izolacyjnej
- ✓ opracowanie zmiany mpzp (Uchwała Nr v/33/03 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą z dnia 28 kwietnia 2003 r.) dla terenów sąsiadujących z miastem Dobrzyń nad Wisłą i w jego granicach
- ✓ lobbowanie na rzecz realizacji inwestycji z zastosowaniem najnowszych technik i technologii ograniczających ewentualne negatywne ich oddziaływanie
- ✓ monitoring stanu środowiska
- ✓ współpraca z organami, instytucjami i służbami posiadającymi kompetencje w zakresie ochrony środowiska
- ✓ uchwalenie przepisów dotyczących prowadzenia konsultacji społecznych, zawierających zasady ich prowadzenia w sposób wykraczający poza ustalone prawem wymogi
- ✓ lobbowanie na rzecz realizacji inwestycji ponadlokalnych w zgodzie z polityką rozwoju Gminy
- ✓ zawiązanie współpracy z właścicielami i zarządcami planowanej infrastruktury technicznej i transportowej w zakresie dostosowania ich przebiegu i lokalizacji do interesów Gminy

Oczekiwane efekty interwencji:

- ✓ poprawa ładu przestrzennego
- ✓ wzrost konkurencyjności Gminy do osiedlania się i prowadzenia działalności gospodarczej

- ✓ wzrost świadomości społecznej w zakresie wpływu planowanych inwestycji na funkcjonowanie Gminy
- ✓ ograniczenie konfliktów społecznych
- ✓ wzrost możliwości zagospodarowania terenu Gminy pod różnorodne funkcje
- ✓ prowadzenie polityki przestrzennej w Gminie zgodnie z jej potrzebami rozwojowymi

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia przyspieszenia 2030+ dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą określono następujące obszary strategicznych działań:

identyfikowane na poziomie krajowym:

- ✓ gminy zagrożone trwałą marginalizacją

identyfikowane na poziomie regionalnym:

- ✓ peryferyjności transportowej
- ✓ niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, dodatkowo jest to obszar, w którym występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa.

Dla ww. OSI, w Strategii Gminy, zakres planowanych działań został zdefiniowany w poszczególnych celach strategicznych.

USTALENIA I REKOMENDACJE DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Określone dla prowadzenia prawidłowej gospodarki przestrzennej w Gminie, stanowiące ramę do opracowywania wszystkich aktów planowania przestrzennego i prowadzenia wszelkich działań w przestrzeni Gminy.

Niniejsze ustalenia i rekomendacje przedstawione zostały schematycznie na 3 rysunkach dotyczących:

1. zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody, klimatu i krajobrazu, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej; kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
2. kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej
3. kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej, w tym urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego, kluczowych inwestycji celu publicznego, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji nie wymagały bezpośredniego przedstawienia na rysunku. Wynikają one z poszczególnych działań określonych na ww. rysunkach i Modelu struktury.

Rysunki te łącznie z określonym Modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazują podstawowe kierunki i zasady rozwoju przestrzennego Gminy. Niemniej, z racji skali i sposobu przedstawienia - wszystkie określone na nich elementy zostały zaznaczone w sposób schematyczny, a ich lokalizację należy traktować jako przybliżoną. Określenie właściwej lokalizacji poszczególnych działań realizujących kierunki rozwoju Gminy nastąpi na etapie opracowania aktów planowania przestrzennego.

Niniejsze Ustalenia i rekomendacje zostały opracowane zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.609 t.j.) oraz z uwzględnieniem zapisów Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia przyspieszenia 2030+ (Uchwała Nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

W zakresie zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej; kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Dotyczące ochrony przyrody:

Zachowanie ciągłości i ochrona terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, poprzez:

- ✓ zachowanie i ochronę ponadlokalnego korytarza ekologicznego Dolina Dolnej Wisły GKPnC-10B wg PAN w Białowieży, poprzez:
 - zachowanie jego ciągłości ekologicznej
 - zapewnienie możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach zainwestowanych
 - ograniczanie wprowadzania inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- ✓ Zachowanie i uzupełnienie ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych, poprzez:
 - zachowanie istniejącej zieleni naturalnej
 - wprowadzanie zalesień na gruntach o słabych klasach bonitacyjnych
 - zachowanie terenów otwartych pól i łąk
 - zachowanie istniejących terenów wód powierzchniowych
- ✓ Realizacja miejsc i obiektów służących edukacji ekologicznej, np. szlaków przyrodniczych, ścieżek edukacyjno-przyrodniczych.
- ✓ Ograniczanie zmian przeznaczenia lasów i gruntów leśnych na cele inne niż leśne z wyjątkiem przeznaczenia ich na cele publiczne.
- ✓ Uzupełnianie ciągłości przestrzennej terenów leśnych.
- ✓ Ochrona istniejącej zieleni przydrożnej, miedz, cieków naturalnych, rowów melioracyjnych i wprowadzanie nowej zieleni.

Dotyczące ochrony krajobrazu:

Ochrona krajobrazu wiejskiego Gminy poprzez:

- ✓ Zachowanie przydrożnych i śródpolnych zadrzewień.
- ✓ Nie stosowanie w zabudowie materiałów i ozdób charakterystycznych dla innych regionów kraju, np. styl góralski.

Ochrona krajobrazu miasta Dobrzyń nad Wisłą poprzez:

- ✓ Utrzymanie w dobrym stanie/renowacja istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych.
- ✓ Utrzymanie układu ulic i Placu Wolności z zachowaniem ich historycznego przebiegu, przekrojów, nawierzchni, pierwotnych linii rozgraniczających i linii zabudowy, z możliwością przebudowy w kierunku utworzenia terenów zieleni urządzonej, w tym parków, parków kieszonkowych, itp.
- ✓ Zachowanie i odtwarzanie kompozycji układów zieleni (parków, cmentarzy, ogrodów przydomowych, obsadzeń dróg).
- ✓ Nawiązanie w nowej lub modernizowanej (rozbudowywanej) zabudowie do zabudowy sąsiadującej o wysokich walorach architektonicznych.
- ✓ Zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę (panoramę) miasta ze szczególną ochroną wieży kościoła pw. Wniebowzięcia NMP.
- ✓ Ochrona przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym właściwe eksponowanie Góry Zamkowej, kościoła pw. Wniebowzięcia NMP.

Dotyczące ochrony i poprawy stanu wód:

- ✓ Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez wdrażanie działań ochronnych i naprawczych w odpowiedzi na zagrożenia zidentyfikowane dla poszczególnych JCWP, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- ✓ Poprawa jakości wód podziemnych poprzez ochronę i przestrzeganie zasad zagospodarowania terenów ujęć wód zapisanych w decyzjach administracyjnych, w odpowiedzi na zagrożenia zidentyfikowane dla poszczególnych JCWPd, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ✓ Ochrona GZWP - Subniecka Warszawska zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ✓ Przeciwdziałanie skutkom suszy, w tym m.in. poprzez rozwój terenów, urządzeń retencji naturalnej i sztucznej, racjonalne wykorzystywanie wód do celów nawodnień w rolnictwie, w tym zgodnie z Planem ochrony przed suszą „Stop suszy”.

Dotyczące ochrony i poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego:

- ✓ Rozwój grupowych systemów zaopatrzenia w ciepło (zgodnie z rachunkiem ekonomicznym), szczególnie w mieście Dobrzyń nad Wisłą oraz w zwartych miejscowościach wiejskich, szczególnie w miejscowościach: Chalin, Szpiegowo-Grochowski.
- ✓ Wprowadzanie rozwiązań ochronnych, łagodzących, w tym terenów zieleni izolacyjnej od obiektów/przestrzeni mogących wpływać niekorzystnie na inne funkcjonalności Gminy (mogących być źródłem zanieczyszczeń powietrza i hałasu, emisji odorów), w tym od dróg (szczególnie od planowanej drogi ruchu przyspieszonego S10), obiektów przemysłowych, ferm chowu i hodowli zwierząt.
- ✓ Sytuowanie zakładów przemysłowych i innych obiektów emitujących hałas poza obszarem osiedli mieszkaniowych i terenów usług (turystyki, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, integracji i opieki społecznej).
- ✓ Wprowadzanie zielonej i niebieskiej infrastruktury, szczególnie w mieście Dobrzyń nad Wisłą i w pozostałych terenach zainwestowanych.

Dotyczące ochrony i racjonalnego wykorzystania udokumentowanych kopalin:

- ✓ Ochrona obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz ich eksploatacja, zgodnie z przepisami odrębnymi¹.

Dotyczące kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- ✓ Ochrona gruntów rolnych I-III klasy bonitacyjnej zgodnie z przepisami odrębnymi oraz pozostałymi ustaleniami Strategii.
- ✓ Ochrona przed zmianą użytkowania gleb pochodzenia organicznego i zachowanie ich funkcji ekologicznych.
- ✓ Utrzymanie, zachowanie i wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych, torfowisk i naturalnych zbiorników wodnych.
- ✓ Zapewnienie sprawnego działania systemów melioracyjnych poprzez modernizację, odbudowę, budowę melioracji wodnych objętych ewidencją, utrzymanie urządzeń melioracji wodnych, w tym otwartych rowów we właściwym stanie technicznym.
- ✓ Realizacja niezbędnej w działalności rolniczej infrastruktury technicznej, m.in. drogowej, energetycznej, kanalizacyjnej, itd. oraz przebudowa istniejącej infrastruktury.
- ✓ Ochrona lasów, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ✓ Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planach urządzenia lasów (zarówno państwowych jak i prywatnych) w oparciu o przepisy odrębne.
- ✓ Zachowanie wielofunkcyjnej funkcji lasów, w tym wzbogacanie ich funkcji ekologicznych.

¹ Wg Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023r. w Gminie zidentyfikowano złoża piasków i żwirów Kamienica, z którego eksploatacji zaniechano.

Dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- ✓ Ochrona zabytków architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków poprzez:
 - trwale zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru,
 - utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego w sposób zapewniający prawidłową jego ekspozycję - zakaz instalowania reklam wielkoformatowych w sposób zakłócający wygląd obiektu oraz osie widokowe na obiekty zabytkowe,
 - zachowanie i odtworzenie historycznych układów komunikacyjnych, Placu Wolności i osi widokowych w obrębie historycznego układu urbanistycznego miasta Dobrzyń nad Wisłą,
 - opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ✓ Ochrona i zachowanie w dobrym stanie/przywrócenie dobrego stanu zabytków architektury i budownictwa figurujących w gminnej ewidencji zabytków.
- ✓ Ochrona zabytków archeologicznych.
- ✓ Kształtowanie nowej zabudowy lokalizowanej w sąsiedztwie lub obszarze widzenia istniejącej zabudowy o walorach zabytkowych (nie podlegających ochronie) w sposób umożliwiający harmonijne współistnienie elementów historycznych i współczesnych.
- ✓ Realizacja i utrzymanie szlaków kulturowych służących promocji i ekspozycji zasobów kultury, w tym międzynarodowego szlaku Św. Jakuba.

W zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kształtowanie wielofunkcyjnych zwartych ośrodków obsługi i rynku pracy:

- ✓ Kształtowanie zabudowy w istniejących ośrodkach osadniczych, zgodnie z przyjętą hierarchią sieci osadniczej wraz z zapewnieniem swobodnego dostępu do infrastruktury społecznej oraz świadczonych na jej podstawie usług oraz terenów służących rozwojowi rynku pracy, tj.:
 - Dobrzyń nad Wisłą - główny ośrodek obsługi w Gminie - zakłada się rozwój wielofunkcyjny miasta, w tym określenie nowych terenów zainwestowania, w odpowiedzi na aktualne zapotrzebowanie.
Zakłada się realizację infrastruktury społecznej szczególnie dla świadczenia usług: administracji, wychowania, opieki i edukacji dzieci i młodzieży, zdrowia i opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, integracji społecznej, bezpieczeństwa.
 - Zespół wsi Grochowski - Szpiegowo, Chalin - ośrodki wspomagające główny ośrodek obsługi w Gminie - zakłada się rozwój wielofunkcyjny miejscowości, w tym określenie nowych terenów zainwestowania, w odpowiedzi na aktualne zapotrzebowanie.
Zakłada się realizację infrastruktury społecznej szczególnie dla świadczenia usług: wychowania, opieki i edukacji dzieci i młodzieży, bezpieczeństwa, zdrowia i opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, integracji społecznej.
 - pozostałe miejscowości sołeckie - zakłada się rozwój wielofunkcyjny miejscowości, w tym określenie nowych terenów zainwestowania, w odpowiedzi na aktualne zapotrzebowanie.
Zakłada się realizację infrastruktury społecznej szczególnie dla świadczenia usług: wychowania przedszkolnego, edukacji, bezpieczeństwa, sportu i rekreacji, kultury, integracji społecznej.

Kształtowanie terenów rozwoju gospodarczego, poprzez:

- ✓ Kształtowania terenów działalności turystycznej i rekreacyjnej w obszarach mających szczególne predyspozycje do rozwoju ww. funkcji, tj. tereny w otoczeniu wód powierzchniowych, tereny lasów oraz szczególnie w miejscowościach: Chalin, Lenie Wielkie, Tulibowo, Glewo, Bachorzewo, mieście Dobrzyń nad Wisłą, jako ośrodkach o wysokich preferencjach rozwoju turystyki. Zakłada się, iż rozwój terenów turystyki będzie następował z uwzględnieniem:
 - zachowania ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych,
 - wytyczania/oznakowania szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych oraz terenów pod obiekty turystyczne,
 - wyposażenia interesujących krajobrazowo fragmentów Gminy w urządzenia pozwalające na właściwą ekspozycję walorów przyrodniczo – kulturowych, a w szczególności w budowę punktów widokowych, parkingów w miejscowościach o funkcji turystycznej i przy punktach widokowych,
 - niewprowadzania zabudowy i obiektów stanowiących dominantę (powierzchniową, wysokościową) w przyrodniczym krajobrazie, z wyjątkiem służących ochronie, edukacji, eksponowaniu walorów przyrodniczych,
 - zachowania/tworzenia ogólnodostępnych przestrzeni publicznych zagospodarowanych zielenią z wysoką różnorodnością biologiczną,
 - lokalizowania infrastruktury turystycznej, w tym obiektów noclegowych, szczególnie o wysokim standardzie.
- ✓ Kształtowanie terenów produkcji rolniczej na obszarach o najlepszych uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa (ze szczególnym wskazaniem obszarów występowania gleb klas I-III) – zakłada się rozwój: terenów otwartych, terenów zabudowy zagrodowej, terenów produkcji w gospodarstwach rolnych, terenów wielkotowarowej produkcji rolnej, terenów infrastruktury technicznej, terenów komunikacji, terenów zieleni naturalnej, terenów wód. Zakłada się rozwój usług związanych z działalnością rolniczą, w tym z obsługą rolnictwa, również w zakresie lokalizowania siedzib instytucji służących wspieraniu działalności rolniczej. W zakresie rozwoju terenów produkcji w gospodarstwach rolnych, terenów wielkotowarowej produkcji rolnej, zakłada się lokalizowanie inwestycji mogących wpływać niekorzystnie na zabudowę mieszkaniową, usług (turystyki, wychowania i opieki dzieci, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, integracji i opieki społecznej) w odległości zapewniającej brak tego niekorzystnego oddziaływania dla ww. zabudowy – zaleca się ograniczenie lokalizacji nowych i rozwoju istniejących ferm chowu i hodowli zwierząt (ograniczenie nie dotyczy ekologicznych hodowli zwierząt) w odległościach minimum 500 m, jednak jeśli to możliwe ze względu na lokalne uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania, preferuje się odległość minimum 1000 m z uwzględnieniem kierunków przeważających wiatrów. Od ww. inwestycji wprowadzać tereny zieleni izolacyjnej. Budowa dróg obsługujących tereny wykorzystywane rolniczo o określonych parametrach przystosowanych do obecnie wykorzystywanego sprzętu rolniczego.
- ✓ Kształtowania terenów rozwoju gospodarczego (terenów inwestycyjnych) w sposób i w miejscach o najmniejszym ewentualnym niekorzystnym oddziaływaniu na poszczególne elementy środowiska geograficznego, w tym z zachowaniem odległości gwarantujących brak niekorzystnego oddziaływania tych terenów na tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny usług (wychowania i opieki dzieci, edukacji, zdrowia, turystyki, kultury, rekreacji i sportu, integracji i opieki społecznej), z uwzględnieniem (szczególnym wskazaniem tych obszarów):

- obszarów zlokalizowanych poza terenami: zwartych gruntów rolnych o klasie bonitacyjnej I-III z wyjątkiem obszarów wskazanych na rysunkach, po wcześniejszych analizach zasadności zmiany użytkowania gruntów rolnych na nierolnicze dla zbudowania większej konkurencyjności gospodarczej Gminy; zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usług (turystyki, kultury, sportu i rekreacji, edukacji, wychowania i opieki dzieci, zdrowia, integracji i opieki społecznej); zwartych gruntów leśnych; predysponowanymi szczególnie do rozwoju funkcji turystycznej,
- obszarów zlokalizowanych: w sąsiedztwie już istniejących terenów o takiej funkcji; w bliskiej odległości od planowanej drogi ekspresowej S10, szczególnie w terenach o jak najbliższej odległości do planowanego węzła drogowego na ww. drodze.

Kształtowanie obszarów wymagających szczególnego zagospodarowania:

Obszary ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzeni:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych,
- obszary ograniczeń realizacji zabudowy mieszkaniowej od elektrowni wiatrowych – analiza zasadności zmiany ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie m.in. doprecyzowania możliwości lokalizowania elektrowni wiatrowych,
- strefy bezpieczeństwa od istniejących rurociągów etylenu, produktów naftowych,
- obszary sąsiadujące z planowaną linią elektroenergetyczną 400 kV,
- obszary sąsiadujące z planowaną drogą S10,
- obszary sąsiadujące z planowanymi liniami kolejowymi najwyższych prędkości,
- obszary ograniczeń w lokalizacji inwestycji mogących być źródłem dyskomfortu dla terenów zabudowy mieszkaniowej, usług (turystyki, zdrowia, wychowania dzieci, edukacji, opieki nad dziećmi, kultury, sportu i rekreacji, integracji i opieki społecznej), w tym ze względu na emisje odorów i hałasu.

Obszary ochrony i zachowania ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych

Dotyczące kształtowania ładu przestrzennego w Gminie:

- ✓ Kształtowanie zagospodarowania przestrzeni z uwzględnieniem racjonalności użytkowania terenu.
- ✓ Kształtowanie zagospodarowania przestrzeni z uwzględnieniem zachowania ciągłości funkcjonalno-przestrzennej z terenami położonymi poza granicami Gminy, a budującymi systemy ponadlokalne – regionalne i krajowe zapewniając ich niezakłócone funkcjonowanie.
- ✓ Kształtowanie miasta Dobrzyń nad Wisłą jako miasta kompaktowego, pełnego zieleni, w tym szczególnie z nasadzeniami drzew wysokich.
- ✓ Kształtowanie miejscowości wiejskich jako ośrodków zwartych, odpowiadających na potrzeby wszystkich użytkowników, w tym osób starszych, młodzieży, rodzin z dziećmi i osób z niepełnosprawnościami, w tym ruchowymi.
- ✓ Kształtowanie terenów zabudowy mieszkaniowej jednocześnie z wyposażeniem ich w obiekty, sieci infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej.
- ✓ Kształtowanie terenów infrastruktury społecznej dostępnej dla wszystkich, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem odpowiadającym zmianom demograficznym.

- ✓ Kształtowanie przestrzeni Gminy z uwzględnieniem potrzeby adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałania tym zmianom.
- ✓ Kształtowanie przestrzeni Gminy jako bezpiecznej i funkcjonalnej - dostosowanie przestrzeni Gminy do zidentyfikowanych zagrożeń, w sposób gwarantujący/ograniczający brak konfliktów przestrzennych, w tym poprzez:
 - ograniczenia możliwości zabudowy lub jej zakazu w terenach wskazanych w przepisach odrębnych, m.in.: terenach szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły/Zbiornika Włocławskiego, na gruntach gleb klas bonitacyjnych I-III, obszarach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, terenach pasów technicznych od linii elektroenergetycznych, stref kontrolowanych od gazociągów, stref bezpieczeństwa od rurociągów etylenu i produktów naftowych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - wprowadzanie zieleni izolacyjnej w obszary o funkcjach mogących stanowić dla siebie nawzajem uciążliwość,
 - planowanie lokalizacji elektrowni wiatrowych na podstawie analiz jej wpływu na możliwości rozwoju przestrzennego Gminy,
 - planowanie lokalizacji elektrowni słonecznych na podstawie analiz jej wpływu na krajobraz oraz rozwój działalności rolniczej,
 - kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w Gminie z uwzględnieniem planowanych przebiegów ponadlokalnej infrastruktury transportowej i technicznej.

Określa się szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Realizacja zakładanej wizji rozwoju Gminy określonej w Strategii, a także obecne uwarunkowania, w tym trendy w zakresie zachodzących zjawisk demograficznych, społecznych i gospodarczych, upoważniają do wskazania miasta Dobrzyń nad Wisłą oraz wybranych sołectw: Mokówko, Lenie Wielkie, Chalin, Grochowalsk, Szpiegowo, Płomiany, Mokowo, jako tych, w których identyfikuje się wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wynosi obecnie 1116 osób².

Zakłada się, że ww. czynniki, tj.:

- realizacja zakładanej wizji rozwoju Gminy określonej w Strategii – rozwój Gminy jako silnego ośrodka rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, ośrodka turystycznego i sportowego, poprawa struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, wzrastająca aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy, wzrost atrakcyjności Gminy do osiedlania się, w tym osób pracujących zdalnie,
- obecne uwarunkowania, w tym trendy w zakresie zachodzących zjawisk demograficznych, społecznych i gospodarczych – wielkość wsi i sposób wyposażenia w infrastrukturę społeczną, napór inwestycyjny, aspiracje samorządu Gminy,
- wykorzystanie ponadlokalnych uwarunkowań rozwoju infrastruktury transportowej (S10, CPK) – rozwój terenów inwestycyjnych, wzrost dostępności transportowej Gminy,

² Obliczone na podstawie Rozporządzenia w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych (...) (Dz.U.2023.2758)

mogą doprowadzić do wzrostu zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową rzędu 1,5-5%, tj. od 17 do 56 osób.

Biorąc pod uwagę ww. czynniki oraz obliczone na stan obecny (bez realizacji Strategii) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wynoszące 1116 osób, przyjmuje się, że zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową należy szacować na poziomie od 1133 do 1172 osób.

Nie wyklucza się, iż poza ww. sołectwami/miastem, które wskazuje się jako te, gdzie wystąpi szczególne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, zapotrzebowanie takie może wystąpić również w innych częściach Gminy, których obecnie nie można przewidzieć, a będzie to mogło mieć związek z pojawieniem się nowych trendów czy uwarunkowań, dziś nie znanych.

W zakresie zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

Lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego > 2000m² powierzchni sprzedaży tylko po wcześniejszym sporządzeniu analiz i opinii dotyczących oceny skutków ich lokalizacji i funkcjonowania szczególnie na: infrastrukturę techniczną, lokalny układ komunikacyjny, lokalny rynek pracy, lokalny rynek handlu, środowisko przyrodnicze, walory środowiska przyrodniczego i kulturowego.

W zakresie zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla zidentyfikowanych w Strategii kluczowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zakłada się prowadzenie działań umożliwiających ich realizację z uwzględnieniem sposobu ich realizacji w dostosowaniu do zmian klimatu, w tym z wykorzystaniem technik i technologii służących oszczędzaniu energii, minimalizacji oddziaływania na środowisko. Za inwestycje celu publicznego uznaje się wszelkie działania określone w Strategii o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

W zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej, w tym urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Dotyczące systemów komunikacji:

- ✓ Kształtowanie podstawowego układu transportowego złożonego z:
 - planowanej drogi ekspresowej S10
 - planowanej linii wysokich prędkości (w związku z realizacją CPK)
 - dróg wojewódzkich: DW541, DW562, DW558
 - dróg powiatowych
 - dróg gminnych
 - dróg rowerowych
 - obiektów punktowych, tj.: przystanki autobusowe, parkingi
- ✓ Planowanie spójnego systemu transportowego zapewniającego dostęp do ośrodków obsługi mieszkańców – miasta Dobrzyń nad Wisłą oraz miejscowości Grochowski-Szpiegów, Chalin z każdej miejscowości w Gminie, w tym z wykorzystaniem dróg rowerowych.
- ✓ Lobbowanie na rzecz utrzymania dobrego stanu dróg wojewódzkich, w tym szczególnie dróg nr: DW558 i DW562, jako dróg o szczególnym znaczeniu dla dostępności Gminy.

- ✓ Budowa nowych, rozbudowa i przebudowa istniejących dróg z zastosowaniem nowoczesnych technik i technologii służących ochronie środowiska geograficznego.
- ✓ Budowa nowych, rozbudowa i przebudowa istniejących dróg z zachowaniem odpowiednich parametrów, umożliwiających w uzasadnionych przypadkach lokalizację pasów zieleni oddzielających chodniki od jezdni.
- ✓ Przebudowa miejsc niebezpiecznych na drogach, szczególnie z użyciem inteligentnych systemów zarządzania ruchem, w tym analiza możliwości realizacji ciągu komunikacyjnego wyprowadzającego ruch tranzytowy z miasta.
- ✓ Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc do parkowania, adekwatnej do istniejących i planowanych terenów zabudowy i zagospodarowania terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ✓ Planowanie rozwoju dróg rowerowych, w pierwszej kolejności służących transportowi.
- ✓ Budowa systemu dróg rowerowych w miarę możliwości technicznych w separacji od ruchu samochodowego i pieszego.
- ✓ Planowanie infrastruktury transportowej z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Dotyczące infrastruktury technicznej

Kształtowanie przestrzeni w sposób zapewniający możliwość rozwoju istniejących i budowę nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz ich niezakłócone funkcjonowanie przy minimalizowaniu ich ewentualnego niekorzystnego wpływu na otoczenie.

W zakresie zaopatrzenia w wodę:

- ✓ Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci wodociągowej zgodnie z aktualnymi potrzebami, umożliwiającą bezawaryjną dostawę wody do obecnych i nowych odbiorców.
- ✓ Zagospodarowanie wyznaczonych stref ochrony bezpośredniej zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków:

- ✓ Wyposażenie istniejącej zabudowy w system kanalizacji, a w przypadku lokalizacji nowej zabudowy dążenie do jednoczesnej budowy systemu wodociągowego i kanalizacyjnego, szczególnie w miejscowościach: Mokowo, Mokówko, Grochowalsk-Szpiegowo, Lenie Wielkie, Płomiany. Realizacja indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, tylko w miejscach, gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnych.
- ✓ Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci kanalizacyjnej zgodnie z aktualnymi potrzebami, umożliwiającą bezawaryjną obsługę obecnych i nowych odbiorców.

W zakresie systemów odwadniających i melioracyjnych:

- ✓ Bieżące prowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych poprawiających stan techniczny rowów odwadniających oraz zachowanie cieków powierzchniowych dla swobodnego spływu wód.
- ✓ Zagospodarowywanie wód opadowych i roztopowych pochodzących ze szczelnych powierzchni niezanieczyszczonych (np. dachy budynków) w sposób zrównoważony, z zastosowaniem infiltracji powierzchniowej lub podziemnej.
- ✓ Budowa zbiorników retencjonujących wodę, w tym rozwój małej retencji.

W zakresie gospodarki odpadami:

Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki i segregacji odpadów zgodnie z Regulaminem o utrzymaniu czystości i porządku w Gminie.

W zakresie systemu elektroenergetycznego:

Prowadzenie działań służących zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw energii i produkcji energii, w tym poprzez:

- ✓ Adaptację przebiegających przez teren Gminy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych do planowanego zagospodarowania terenu.
- ✓ Umożliwienie przebudowy istniejących i budowę nowych linii energetycznych, w tym linii 400 kV oraz stacji transformatorowych.
- ✓ Sukcesywne wprowadzanie sieci kablowych, szczególnie w obszarach zabudowanych.
- ✓ Budowę lokalnych, ekologicznych źródeł produkcji energii.

W zakresie lokalizacji zawodowych instalacji OZE określa się możliwość ich lokalizacji na obszarze całej Gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi i aktualną polityką Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania ich lokalizowania (dotyczy zawodowych elektrowni): elektrowni słonecznych na gruncie w obszarze gleb o klasach bonitacyjnych I-III; biogazowni w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, usług (opieki nad dziećmi, edukacji, zdrowia, sportu i rekreacji, kultury, turystyki, integracji i opieki społecznej); elektrowni wiatrowych po analizie wpływu ich lokalizacji na możliwość rozwoju zabudowy mieszkaniowej w Gminie.

W zakresie systemu gazowego prowadzenie działań służących zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw gazu, w tym poprzez:

- ✓ Adaptację przebiegających przez teren Gminy istniejących gazociągów i elementów punktowych infrastruktury gazowej do planowanego zagospodarowania terenu.
- ✓ Umożliwienie budowy sieci gazowych oraz elementów punktowych infrastruktury gazowej.

W zakresie ciepłownictwa:

Dążenie do objęcia zbiorczym systemem zaopatrzenia w ciepło jak największej liczby mieszkańców, w tym poprzez:

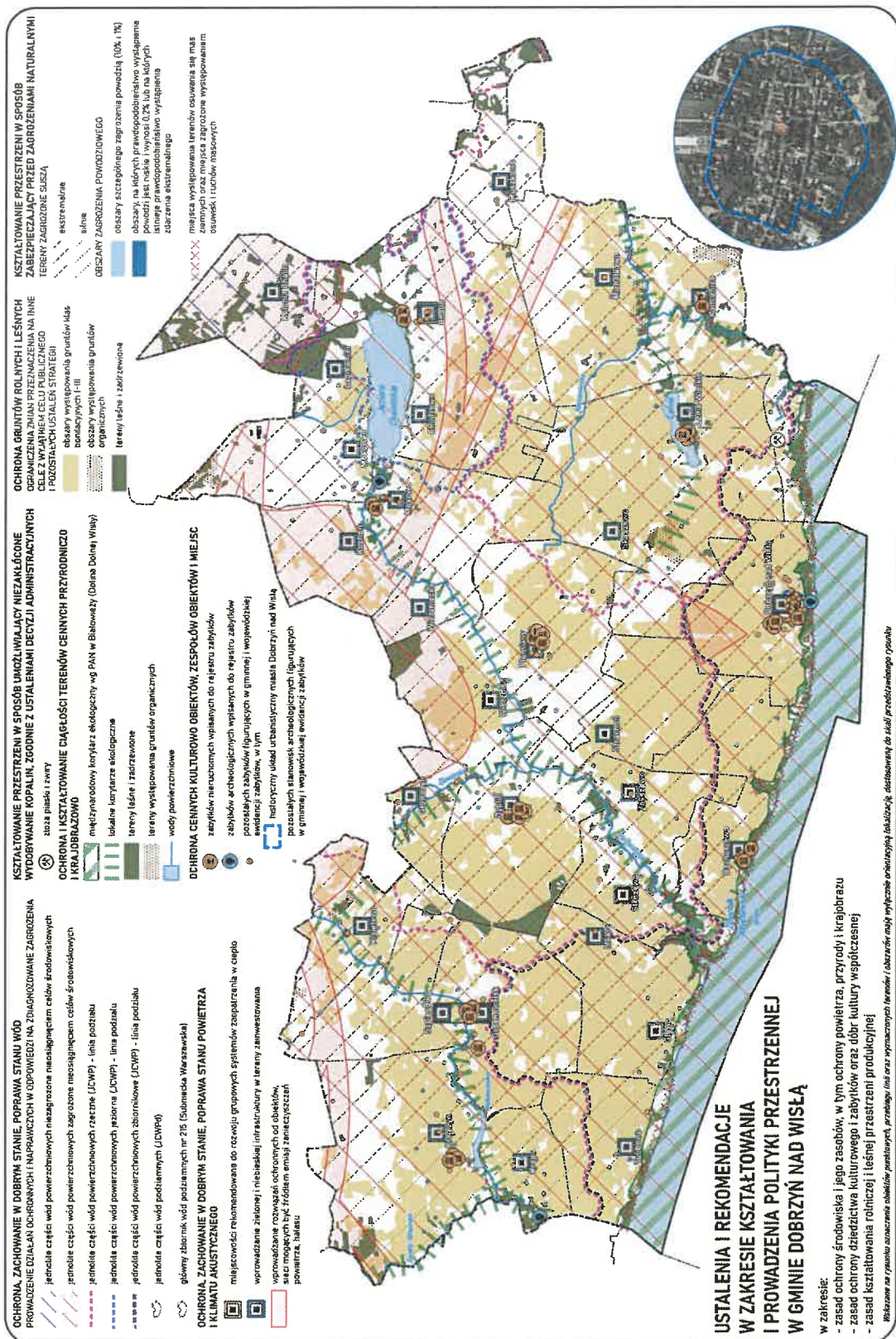
- ✓ Obejmowanie istniejących terenów zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, w tym usług publicznych, gospodarczej, systemem zbiorowego zaopatrzenia w ciepło, w tym szczególnie w mieście Dobrzyń nad Wisłą, miejscowości Grochowalsk-Szpiegowo, Chalin (zgodnie z rachunkiem ekonomicznym).
- ✓ Sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery.
- ✓ Realizacja działań termomodernizacyjnych, szczególnie budynków usług publicznych.

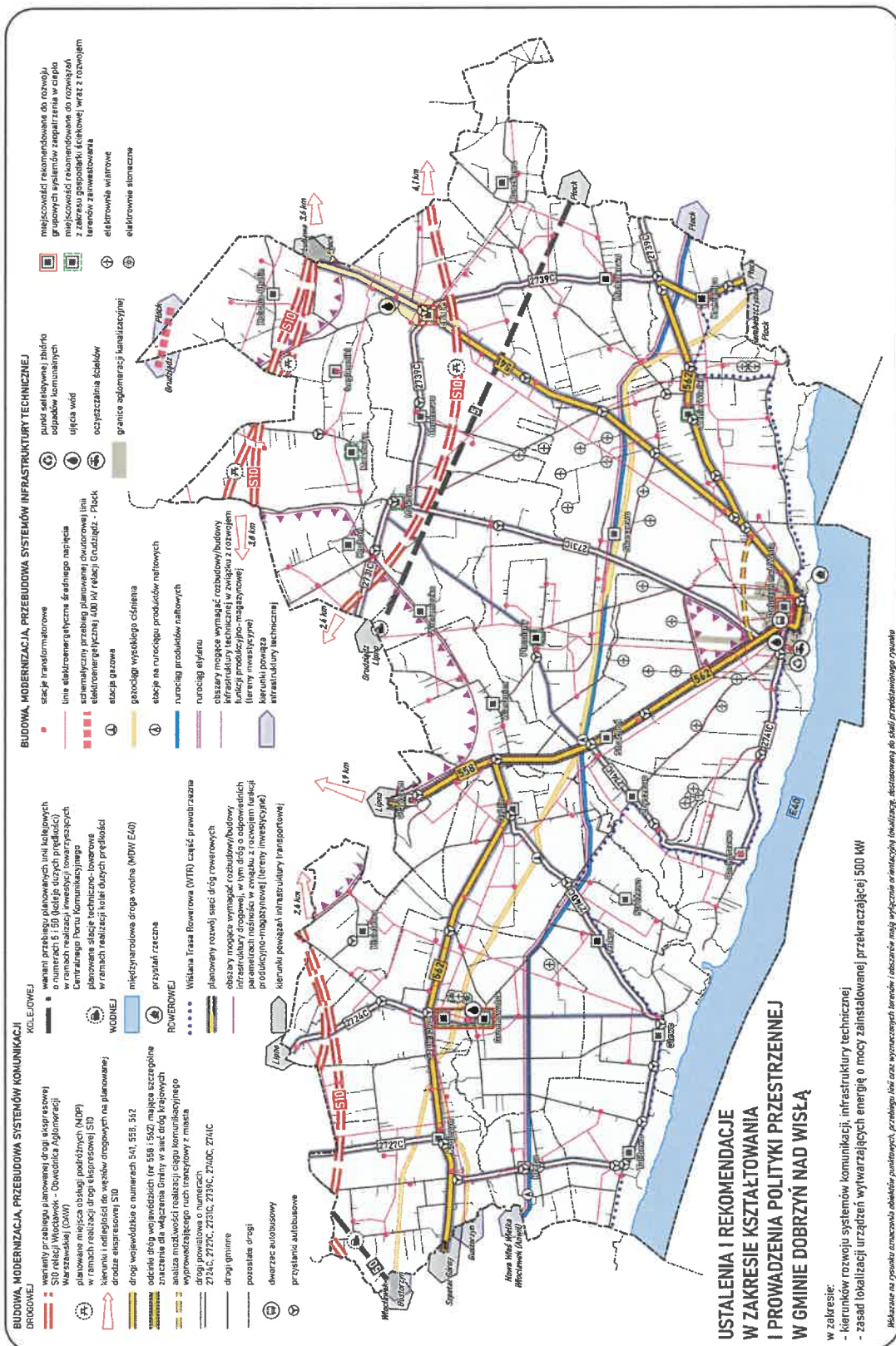
W zakresie zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Określa się dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy zgodnie z przepisami odrębnymi, z wprowadzeniem ograniczania lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w obszarach wskazanych jako lokalne korytarze ekologiczne, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- ✓ W granicach Gminy nie występują obszary wymagające rekultywacji w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- ✓ W granicach Gminy nie występują obszary wymagające remediacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, aczkolwiek istnieje przypuszczenie o możliwości wystąpienia szkody w środowisku w miejscowości Kamienica ze względu na nielegalne składowanie prawdopodobnie odpadów niebezpiecznych. Należy w pierwszym względzie dokonać, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, analiz prowadzących do ustalenia czy występuje szkoda w środowisku.
- ✓ Renowacja, remont przestrzeni, budynków istotnych dla rozwoju Gminy umożliwiające zachowanie ich funkcji lub nadanie nowych funkcji, głównie publicznych.
- ✓ Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju Gminy to dokument, w oparciu o który będzie następował jej najbliższy rozwój społeczno-gospodarczy. Stanowi podstawowe ramy dla wszelkich przyszłych działań, w tym opracowywanych dokumentów. Będzie ona stanowiła punkt odniesienia dla wszystkich osób zaangażowanych w rozwój Gminy, szczególnie administracji samorządowej i jednostek jej podległych, ale nie tylko. Zaplanowane w strategii cele i kierunki rozwoju nie ograniczają się bowiem do zadań własnych samorządu Gminy wynikających z ustawowych jego kompetencji, ale wykraczają poza nie, inicjując działania w formule partnerstwa i współpracy. Dlatego zakłada się, iż Strategia będzie realizowana przez wiele środowisk, nie tylko władze gminy Dobrzyń nad Wisłą, ale również administrację rządową, samorząd województwa kujawsko-pomorskiego, samorząd powiatu lipnowskiego, mieszkańców, inwestorów, organizacje pozarządowe, których zaangażowanie gwarantować będzie sukces osiągnięcia zaplanowanych celów.

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI

Określone narzędzia i procedury wykorzystywane i stosowane dla zapewnienia realizacji Strategii jako całości oraz zdefiniowanych w niej poszczególnych celów, kierunków i działań.

Strategia będzie realizowana za pomocą określonych narzędzi i procedur ujętych w dwóch systemach:

- ✓ System wdrażania strategii
- ✓ System monitorowania i ewaluacji strategii.

System wdrażania Strategii

System opierać się będzie na następujących elementach:

- ✓ realizacja zadań własnych Gminy – wszystkie działania wynikające z formalnych kompetencji i obowiązków Gminy oraz podległych jej jednostek;
- ✓ realizacja współpracy – wszystkie działania, na które Gmina ma tylko wpływ pośredni lub nie ma w ogóle wpływu, ale poprzez lobbowanie, inicjowanie czy koordynację działań innych podmiotów, mogą one być wykorzystane do osiągnięcia wyznaczonych celów;
- ✓ przygotowywanie dokumentów wykonawczych realizujących Strategię – wynikających z formalnych wymogów, jak również innych, których opracowanie stanie się niezbędne dla prawidłowego czy sprawniejszego realizowania wyznaczonych celów.

Do **dokumentów wykonawczych** realizujących Strategię zaliczyć należy przede wszystkim projekty i inicjatywy rozwojowe, polityki sektorowe i programy operacyjne. Wszystkie te dokumenty powinny być spójne z ustaleniami Strategii, dlatego też wyznacza się następujące wytyczne do ich opracowania:

- ✓ ich opracowywanie powinno opierać się na diagnozie społeczno-gospodarczo-przestrzennej i klimatycznej przygotowanej na potrzeby niniejszej Strategii. Dopuszcza się aktualizację danych,

czy uszczegółowienie informacji zawartych w ww. diagnozie ze względu na indywidualne potrzeby zagadnienia, które porusza dany dokument wykonawczy

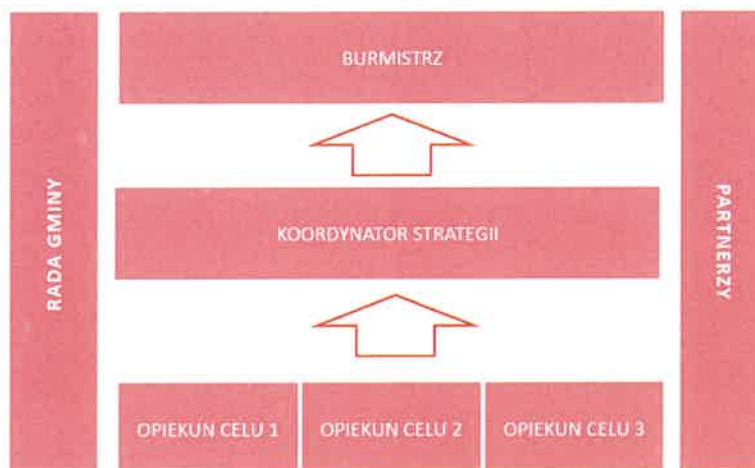
- ✓ powinny zawierać listę wskaźników pokazujących realizację celów zawartych w Strategii
- ✓ powinny zawierać informację o spójności zaproponowanych celów, kierunków, działań, projektów, inwestycji, pomysłów z celami i ewentualnie kierunkami rozwoju określonymi w Strategii
- ✓ przy opracowywaniu ww. dokumentów zakłada się szeroką współpracę z innymi jst., instytucjami, organizacjami, aby w jak największym stopniu wykorzystać wspólne możliwości rozwiązywania problemów i wykorzystania potencjałów.

Lista obecnie zdiagnozowanych dokumentów wykonawczych realizujących Strategię:

- ✓ Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
- ✓ Strategia rozwiązywania problemów społecznych
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- ✓ Program Ochrony Środowiska
- ✓ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji
- ✓ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
- ✓ Plan ogólny gminy
- ✓ Opracowanie koncepcji utworzenia bulwarów nad Zbiornikiem Włocławskim
- ✓ Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla: terenów inwestycyjnych; terenów rolnictwa z wprowadzeniem zieleni izolacyjnej w obszary oddziaływania inwestycji w rolnictwie (np. ферmy chowu i hodowli zwierząt); terenów usług turystyki (w tym umożliwiające lokalizację obiektów noclegowych) w odpowiedzi na aktualne potrzeby Gminy
- ✓ Opracowanie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr V/33/03 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą z dnia 28 kwietnia 2003 r.) dla terenów sąsiadujących z miastem Dobrzyń nad Wisłą i w jego granicach.

Dla sprawnego wdrażania Strategii określa się następujący schemat organizacyjno-wdrożeniowy:

Rysunek 8. Schemat organizacyjny systemu wdrażania Strategii.

Źródło: Analizy własne.

Rada Gminy – organ, który ma za zadanie sprawdzanie prawidłowej realizacji Strategii;

Burmistrz - Kreator Strategii – osoba odpowiedzialna za całość realizacji Strategii;

Koordynator Strategii – osoba koordynująca wdrażanie i monitoring dokumentu;

Opiekunowie poszczególnych celów strategicznych – osoby z wydziałów merytorycznych Urzędu Miejskiego i jednostek podległych, odpowiedzialne za wdrażanie i monitoring poszczególnych celów strategicznych;

Partnerzy – osoby/przedstawiciele reprezentujący różnego rodzaju instytucje, stowarzyszenia, inwestorów, itp. biorące udział w realizacji Strategii.

System monitorowania i ewaluacji Strategii

System monitorowania i ewaluacji opierać się będzie na następujących elementach:

Monitoring – prowadzony w trakcie realizacji Strategii poprzez obserwacje skutków podejmowanych działań. Wnioski z ww. obserwacji będą przedstawiane raz w roku w formie raportu z realizacji Strategii, a raport ten będzie elementarną częścią ustawowego Raportu o stanie gminy. Monitoring będzie składał się z dwóch zasadniczych części:

- ✓ analiza realizacji określonych w Strategii działań
- ✓ analiza określonych w Strategii mierników uzupełniona o ewentualną analizę mierników określonych w dedykowanych danemu zagadnieniu programach, planach, projektach.

Dla zobrazowania postępów w realizacji Strategii określa się listę mierników służących ocenie postępu wdrażania Strategii:

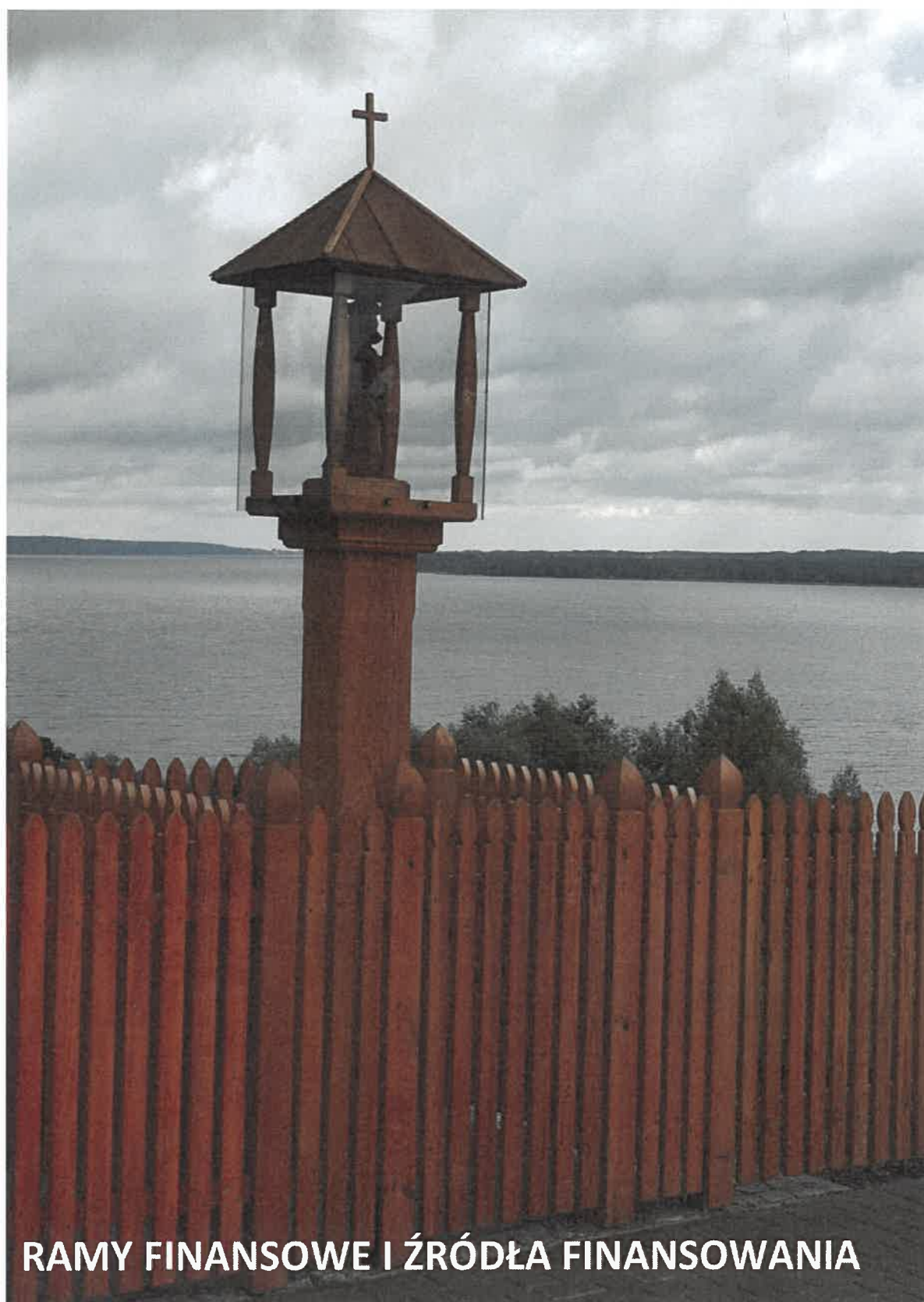
Tabela 5. Mierniki służące monitorowaniu realizacji Strategii.

Lp.	Nazwa miernika	Źródło danych	Poziom odniesienia w stosunku do roku 2023
1.	Liczba nowych/zmodernizowanych obiektów usług społecznych	Urząd Gminy	wzrost
2.	Liczba działań podjętych w celu upowszechnienia udziału w zajęciach realizowanych w obiektach usług kultury, sportu, rekreacji	Urząd Gminy	wzrost
3.	Liczba działań podjętych w celu podniesienia poziomu usług ochrony zdrowia	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
4.	Średnie wyniki egzaminów ośmioklasistów w stosunku do średniej województwa	CKE	wzrost
5.	Liczba nowych/zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Urząd Gminy	wzrost
6.	Długość/liczba zrealizowanej/zmodernizowanej infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, oświetlenia, parkingów i innej infrastruktury towarzyszącej)	Urząd Gminy	wzrost
7.	Liczba działań podjętych na rzecz upowszechnienia korzystania z transportu niskoemisyjnego	Urząd Gminy	wzrost
8.	Długość wybudowanych dróg rowerowych	Urząd Gminy	wzrost
9.	Długość/liczba zrealizowanej/zmodernizowanej infrastruktury technicznej	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
10.	Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni zurbanizowanej Gminy	Urząd Gminy	wzrost
11.	Liczba działań skutkujących poprawą stanu elementów środowiska (woda, powietrze, klimat akustyczny, powierzchnia ziemi)	Urząd Gminy, WIOŚ	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
12.	Liczba kampanii społecznych dot. kształtowania postaw ekologicznych	Urząd Gminy, Lokalne stowarzyszenia i organizacje	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
13.	Liczba działań podjętych w celu zachowania/uzupełnienia ciągłości lokalnych korytarzy ekologicznych	Urząd Gminy, WKZ	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
14.	Liczba nowych/zmodernizowanych obiektów, sieci zielonej i niebieskiej infrastruktury	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
15.	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
16.	Liczba wspartych przedsięwzięć zainicjowanych przez lokalne liderki i lokalnych liderów	Urząd Gminy, Lokalne stowarzyszenia i organizacje	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
17.	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	Urząd Gminy	wzrost
18.	Liczba działań prowadzonych we współpracy z innymi podmiotami, jst, instytucjami	Urząd Gminy	wzrost
19.	Liczba podjętych działań w zakresie prowadzenia aktywnej polityki informacyjnej dotyczącej działalności w Gminie	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
20.	Liczba podjętych działań na rzecz poprawy dostępności (czasu i formy) Urzędu Gminy dla mieszkańców	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
21.	Liczba podjętych działań na rzecz tworzenia systemu podejmowania sprawnej komunikacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami administracji w Gminie	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
22.	Liczba działań podjętych na rzecz poszerzenia ilości i/lub jakości zasobu mieszkaniowego w Gminie	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
23.	Liczba działań podjętych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w Gminie	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia
24.	Liczba działań podjętych na rzecz wsparcia przedsiębiorczości opartej na lokalnym dziedzictwie kulturowym	Urząd Gminy	wzrost
25.	Liczba działań podjętych na rzecz wsparcia przedsiębiorczości opartej na lokalnych walorach przyrodniczych	Urząd Gminy	wzrost
26.	Liczba podjętych działań służących możliwości łączenia życia zawodowego z rodzinnym	Urząd Gminy	zaistnienie sytuacji/zdarzenia

Źródło: Analizy własne.

Ewaluacja – polegająca na okresowej obserwacji zmian zachodzących w Gminie wynikających z realizacji Strategii. Będzie przeprowadzana w połowie czasu realizacji Strategii oraz na koniec założonego horyzontu czasowego. Ewaluacja będzie prowadzona z wykorzystaniem ww. raportów z realizacji strategii oraz prowadzonych na jej potrzeby badań opinii i oczekiwań różnych interesariuszy (mieszkańców, inwestorów, turystów, organizacji itp.).

RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ramy finansowe i źródła finansowania

W związku z przyjętym założeniem, iż strategia rozwoju Gminy obejmuje działania, które nie wynikają tylko z zadań własnych Gminy, ale również działania pozostające w kompetencji innych samorządów czy jednostek, organizacji, a wreszcie mieszkańców, przedsiębiorców, należy założyć, iż sposób finansowania realizacji poszczególnych jej celów nie będzie wynikał tylko z budżetu Gminy. Część z niezbędnych do realizacji celów środków finansowych będzie pochodziła z zasobów finansowych innych jednostek administracji samorządowej, rządu, instytucji i jednostek publicznych, osób prywatnych, inwestorów, itp.

Strategia będzie realizowana zatem z wykorzystaniem następujących źródeł finansowania:

- ✓ budżet Gminy
- ✓ budżet powiatu lipnowskiego
- ✓ budżet województwa kujawsko-pomorskiego oraz środki Regionalnego Programu Operacyjnego - Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza
- ✓ budżet państwa
- ✓ pozostałe fundusze UE
- ✓ pozostałe zewnętrzne źródła publiczne
- ✓ środki prywatne.

Najważniejsze instrumenty finansowe zaangażowane w realizację Strategii to budżet Gminy wyrażony Wieloletnią Prognozą Finansową, definiującą planowane wydatki na konkretne projekty, prognozowaną do 2030 roku. Pozostałymi dokumentami wspierającymi realizację Strategii będą wszelkiego rodzaju programy i projekty strategiczne określające szczegółowe działania, często konkretne inwestycje oraz konkretne źródła ich finansowania, służące osiągnięciu celów zapisanych w Strategii, w tym określonych w niej działań.

Spójność Strategii rozwoju Gminy z dokumentami poziomu ponadlokalnego

Zgodnie z art. 10e ustawy o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego - ustalenia Strategii rozwoju Gminy Dobrzyń nad Wisłą są spójne z ustaleniami zawartymi w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 - Strategia przyspieszenia 2030+.

Natomiast w zakresie strategii poziomu ponadlokalnego – dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą nie funkcjonują aktualne strategie na poziomie ponadlokalnym.

W strategii województwa dla realizacji celu nadrzędnego jakim jest „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich” wyznaczono pięć celów głównych:

1. Skuteczna edukacja
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo
3. Konkurencyjna gospodarka
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko
5. Spójne i bezpieczne województwo,

w które wpisują się wszystkie cele strategiczne i kierunki rozwoju wyznaczone dla gminy Dobrzyń nad Wisłą.

W ramach Strategii określono również koncepcję rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa zobrazowaną rysunkiem, pn. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030.

Opracowując Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dobrzyń nad Wisłą uwzględniono następujące jego aspekty:

- ✓ zaznaczono, iż w hierarchii sieci osadniczej województwa miasto Dobrzyń nad Wisłą określone jest jako ośrodek lokalny, który dodatkowo zakwalifikowano do kategorii „małych miast”
- ✓ nakreślono przebieg planowanej drogi S10 oraz planowanej linii kolejowej dużych prędkości stanowiące infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej, obsługującą kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa (w tym również drogę wodną MDW 40)
- ✓ jeden z kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa, jakim dla Gminy jest „obszar zasobu gleb najwyższych klas” określono jako potencjał do rozwoju gospodarczego Gminy
- ✓ zaznaczono, iż ze względu na potencjał do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych, Gmina określona została jako „gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym”, a w konsekwencji określono obszary predysponowane do wyznaczania takich przestrzeni
- ✓ zaznaczono, iż Gmina znajduje się w trzech OSI - w jednym OSI identyfikowanym na poziomie krajowym – gminy zagrożone trwałą marginalizacją oraz w dwóch OSI identyfikowanych na poziomie regionalnym: peryferyjności transportowej; niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, dodatkowo jest to obszar, w którym występują problemy zaawansowanych procesów starzenia się społeczeństwa – działania wynikające z obecności Gminy w ww. OSI określono w poszczególnych celach;
- ✓ zaznaczono, iż w ramach polityki terytorialnej województwa, Gmina została objęta poziomem: OPPT Lipna i założono szeroką współpracę w tym zakresie.

Ponadto dotyczące Gminy projekty kluczowe nr 435 Budowa drogi S10 oraz nr 452 Budowa linii kolejowej dużych prędkości w ramach „Szprychy nr 1” o przebiegu zgodnym z interesami województwa³ wskazano jako inwestycje ponadlokalne wpływające na podniesienie konkurencyjności Gminy, ale też fragmentaryzujące jej przestrzeń.

Zapisy Strategii, zgodnie z wyżej przytoczonymi przepisami prawa, spójne są również z dokumentami poziomu krajowego i międzynarodowego:

³ Władze województwa promują budowę linii kolejowej w relacji CPK-Płock-Włocławek-Inowrocław-Bydgoszcz/Toruń-Chełmno/Wąbrzeźno-Grudziądz-Trójmiasto

Tabela 6. Spójność ustaleń Strategii z dokumentami poziomu ponadlokalnego.

Dokument	Cele strategiczne	Strategia rozwoju Gminy		
		Spójna terytorialnie	Wspólnie i aktywnie zarządzana	Budująca markę „Dobrzyń nad Wisłą”
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną		X	X
	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		X	
	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu		X	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym	X	X	X
	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			X
	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie		X	
Europejski Zielony Ład	Bardziej ambitne cele klimatyczne UE	X	X	X
	Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii	X		X
	Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym	X		
	Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby	X		
	Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń	X		X
	Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności	X		
	Sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy	X		X
	Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	X		
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Ludzie		X	
	Planeta	X		
	Dobrobyt	X	X	X
	Pokój	X	X	
	Partnerstwo		X	

Źródło: Analizy własne.

